БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряад үнэн

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган.

(8743) | 1958 оной сентябриин 14, воскресени | Сэн 20 мүнгэн

КПСС-эй XXI съездын хүндэлэлдэ

КАНДИДАДАЙ СТАЖ

...парти өөрынгөө гэшүүдэй ...болбосоролые улам һайжаруулха, зэргыень үргэдхэхэ, бата ...элтэй байха гэжэ саг үргэлжэ ...додог юм.

...то, худөөгэй партийна организацинууд КПСС-эй XX съездын заа...нуудые хүтэлбэри болгон, пар...шэнэ гэшүүдые абаха хүдэл...э нилээд һайжаруулаа. Тэдэнэр ...нгөө зэргэдэ гол түлэб үйлэдбэ...риин түрүүшүүлые — хүдэлмэришэд ...олхознигуудые, промышленность ...а хүдөө ажахын мэргэжэлтэдые ...а. Жэшээлэн хэлэбэл: Закаме... Кударын, Курумканай, Ториин ...гуудай партийна организаци...иа һүүлэй хоёр жэл соо пар... кандидадууд боложо ороһон ...дэй 65—70 процентнь колхоз...уд байгаа, һаалишад, тугал...гахайшад, мал адуулагшад гэ...этэ мал ажалай түрүүшүүлэй ...ө партида орохо гэһэн эрмэл...али бодо ехэ болонхой.

...энгын аймагай Тельманэй нэ...этэ колхозой партийна органи...е абаад үзэе. Энэ организаци ...тай суутай болоһон Н. В. Очир...ва, Д. Б. Амгалонова болон ...залуу һаалишадые өөрынгөө ...дэ абаад, оролдосотой һайнаар ...жүүлжэ байна. Тиигэжэ эр...малшадые партиин зэргэдэ аба...ашаар, колхозой мал ажалай ...фермэнүүд, гүүртэнүүдтэ пар...группанууд тогтоогдоо.

...ндидадай стаж залуу комму...ажабайдалдахи шухала үе, ...ние партийна ёһоор хүмүү...эн болбосоруулха һургуули бо... Кандидат ябаха үедөө пар...программа болон Уставтай та...ахаһаа гадна, өөрынгөө шана...харуулан шалгагдадаг байна. ...ндидадай стажай шухала удха...рые тэмдэглэхэ зуураа, тэрээ...ёһо дүүргэһэн, нэрэ зүүһэн ...ж бэшэ, харин үнэхөөрөө нарин ...алта болгохо хэрэгтэй гэжэ ...И. Ленин онсолон заадаг байгаа. ...спублика доторхи партийна ор...ацинуудта партиин кандида...ай дунда ябуулагдадаг хүдэл... һүүлэй үедэ һайжаржа, ...эрһэн кандидат» нэрэтэй ...аг хүнүүд байхаяа болинхой. ...у коммунистнуудта марксист...ленинскэ болбосорол олгохо, тэ...шанарые шалгаха, партийна ...арнь һайтар хүмүүжүүлэн бол...уулха хэрэгтэ кандидадай ста...лохон партийна организаци...шадамараар хэрэглэдэг болоо. ...йна эмхидхэлэй, политическэ ...мэридэ эдэбхитэйгээр хабаа...даг ябадал кандидат бүхэние ...үүлхэ, үзэл сурталай та...ень хатуужуулха, шанарыень ...аха эгээн һайн арга метод бэ...эжэ бодото хэрэг дээрэһээ ха...на. Партийна суглаан дээрэ ...лдэхэ асуудалнуудые бэлдэхэ ...тэ партиин кандидадуудые ха...улдаг, зоной дунда ябуулагда...ухуулгын хүдэлмэри тэ...э даалгадаг, ханын газетын редакторнууд болгожо хэрэглэдэг партийна организацинууд, тэдэнэй бюро ба секретарьнар ехэ зүб юумэ хэнэ гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Гэбэшье, партиин зэргэдэ түрүү хүнүүдые абаха хүдэлмэри зарим партийна организацинуудта бирагүйгөөр ябуулагдана. Түнхэнэй, Байкало-Кударын, Тарбагатайн гэхэ мэтэ партийна организацинуудай һүүлэй үедэ кандидадууд болгон абаһан хүнүүдэйнь дунда үйлэдбэриин түрүүшүүл, илангаяа түрүү малшад үсөөн. Һүүлэй дүрбэн жэлэй турша соо Тарбагатайн аймагай партийна организаци партиин зэргэдэ нэгэшье хүниие абаагүй, тэрэшэлэн Түнхэнэй ба Байкало-Кударын парторганизацинууд миил хоёр—хоёр һаалишадые абаһан байна. Энэ ушарые таарамжатайда тооложо болохо аал.

Партиин кандидадууд, залуу коммунистнуудые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ ехэхэн дутуу дунданууд бии байһаар. Зарим парторганизацинууд хүниие партида абаһанайнгаа һүүлээр политическэ талаараа тэдэнэйнгээ һураха ябадалдань, бодото шанараа болбосоруулан хүгжөөхэ хэрэгтэнь туһалхаяа мартадаг байна. Жэшээлхэдэ, Улан-Удэ станциин түмэр замай үзелай партком кандидадууднай хэр ургажа, хүмүүжэжэ байнаб гэжэ мэдэхые оролдодоггүй, харин кандидадай стажай дүүрэхэдэ гү, али хэрэгэй гарахадань лэ тэдээн тухайдан һанадаг байгаа. Цехүүдтэхи парторганизацинуудай секретарьнууд, мүн узелай партком залуу коммунистнуудай ажабайдал ба ажал тухайдань хааяа хөөрэлдэдэг, заримдаа тэдэнэй алдуу эндүү гаргахадашье сбёоронгүй гү, али хэрэгсээнгүй үнгэрдэг байна. Тэрээнһээ боложо кандидадуудайнь 50 шахуу процент стажаа үни үнгэргэһэн, зариманиинь партийна ба ажалай журам эбдэһэнэй түлөө партийна зэмэдэ ороһон байба. Партиин гэшүүн болгожо абыт гэһэн кандидадуудай мэдүүлгэ удаан саг соо хэлсэгдэнгүй, нобшо ноохой соо дарагдадагшье ушар үзэгдэнэ. Тиимэ мэдүүлгэнүүд заримдаа 3—4 һарын туршада харагдана.

Кандидат ябаха болзороо үни үнгэргэһэн хүнүүдэй зарим партийна организацинуудта олон байһан ушар кандидадуудай дунда ябуулагдадаг хүдэлмэриин ехэ дутагдалтай байһые гэршэлнэ.

Нютагуудтахи партийна организаци бүхэн дээрэ дурсагдаһан баримтануудһаа зохихо тобшолол хэжэ, кандидадуудай дунда ябуулагдадаг хүдэлмэри эрид һайжаруулха, партиин зэргэдэ үйлэдбэриин түрүүшүүлые олоор абаха асуудалда анхаралаа хандуулха уялгатай. Энэ хүдэлмэриин ямараар ябуулагдажа байһан тухайда КПСС-эй айкомуудай бюро ба пленумүүд, партийна суглаанууд дээрэ үе үе зүбшэн хэлсэжэ байха шухала.

„РСДРП-гэй нэгэдэхи съезд" гэһэн документ, материалнуудай суглуулбари

...СС-эй ЦК-гэй дэргэдэхи марк...ленинизмын институт «РСДРП-...нэгэдэхи съезд» гэһэн документ, ...иалнуудай суглуулбари бэлэд... тэрээнииень Госполитиздат ...н гаргаа.

...уулбари соо 1895—1899 ...та В. И. Ленинэй бэшэһэн зо...нууд ороо. Россида марксист... пролетарска парти байгуулха ...р Владимир Ильичын дүүргэ...үргэ тэдээн сооһоо харагдана. ...ада социал-демократическа ...а байгуулгын гол асуудалнууд...ээ статьянууд зорюулагданхай.

...рүүшын съезд тухай бии бай...бүхы документ, материалнууд: ...ДРП-гэй манифест», «шиидхэ...нүүд», зүбшэхэ зүйлэй проект... «Манифестын» проект, мүн ...ДРП-гэй съезд болобо гэһэн мэдээсэл, бусад материалнууд суглуулбари соо оруулагдаа.

Гадна, «Хүдэлмэришэн ангиие сүлөөлхын түлөө тэмсэлэй союзуудай» хүдэлмэри тухай дурасхаалнууд, мүн РСДРП-гэй түрүүшын съездэ бэлэдхэһэн тухай, тэрэниие эмхидхэжэ бэелүүлһэн тухай дурасхаалнууд толилогдоо.

Суглуулбариин «хабсаргалтада» иимэ юумэнүүд ороо: 1884 болон 1887 онуудта Г. В. Плехановай бэшэһэн «Ажалай сүлөөрэлгын» бүлэгэй нэгэдэхи, хоёрдохи программанууд, «Рабочая газетэдэ» Г. В. Плехановай бэшэһэн бэшэг, Киевэй «Рабочая газетын» нэгэдэхи хоёрдохи номернууд болон съездын бэлэдхэл, хүдэлмэридэнь хабаатай бусад документнүүд.

Суглуулбарида ажаглалтанууд бии. (ТАСС).

Таряа амяарлан хуряалгын үшөө нэгэ һайн талань

...ТЬ-КАМЕНОГОРСК, (ТАСС). ...а тушаан абадаг Хайрузовска ...да Больше-Нарымска районой ...евой нэрэмжэтэ колхозһоо та... асарагдажа тушаагдаба. Кол...о эльгээгдэһэн саарһан дээ...548 центнер шэниисэ тоогһоо ...гдэбэ гэжэ бэшэгдэһэн бай... Гэбэшье, тушаан абадаг пункт ...таряае 554 центнер гэжэ тоо... Юуб гэхэдэ, асарагдаһан ороoһониинь шииг багатай байһан туладаа тиигэжэ тоологдоо. Энэ хадаа таряа амяарлан хуряалгын үшөө нэгэ һайн талань болоно.

Үнгэрэгшэ жэлнүүдтэ амяарлан хуряалга хэрэглэгдэдэггүй шахуу байжа, Зүүн Казахстанай колхозууд болон совхозууд тушаалгын пунктнуудта шииг ехэтэй таряа асардаг байгаа. Таряа хатаалгада ехэ гаргаша хэгдэдэг байһан юм.

Иволгынхидай үгэ

Иволгын аймагай «Заветы Ильича» колхозой таряан ажалай нэгэдэхи бригадын колхознигуудай митинг дээрэ КПСС-эй ээлжээтэбэшэ XXI съезд зарлаха тухай партиин Центральна Комитедэй Пленумэй тогтоол тухай колхозой түрүүлэгшэ нүхэр С. Н. Бурков элидхэл хэбэ. Һүүлээрнь олон колхознигууд үгэ абажа, тус тогтоолые һайшаан дэмжэһэнээ мэдүүлээ.

—Партиин съезд зарлаха тухай сентябриин Пленумэй шиидхэбэри манай колхознигуудай дунда ажахын, политическэ ехэхэн эдэбхи үүсхэлтэйгээр угтагдаа,—гэжэ малай фермые даагша нүхэр Г. А. Орлов мэдүүлбэ. Арад зоной баян дэлгэр ажабайдалтай боложо, амгалан тайбан ажаһуухынь түлөө түрэл партиингаа хододоо ехэ анхарал гаргажа байхада, бидэ ажалдаа бүри ехэ амжалта туйлаха ёһотойбди. Тиигэжэ манай фермынхид энэ жэлэй малай үбэлжэлгые һайнаар үнгэргэхын тула малай хото хорёо октябриин 10 болотор эрхим шанартайгаар заһабарилжа дүүргэхэ гэжэ шиидэбэ.

Митинг дээрэ үгэ хэлэһэн хонишон С. З. Медведев манай партиин ленинскэ Центральна Комитедэй арад зонтоёо нягта холбоо барисаатай байһаниие сентябриин Пленумэй тогтоол үшөө дахин гэршэлнэ гэжэ тэмдэглэбэ.

—Би түрэл партиингаа тогтоолые хүндэтэйгөөр хүлеэн абаад, съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ оролсобоб. Энэ жэлэй малай үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэжэ, 100 эхэ хонин бүриһөө 130-аад хурьга абажа, тобир һайнаар түлжүүлхэ уялга абанаб,—гэжэ тэрэ мэдүүлээ.

Колхозой таряа хуряалга дээрэ хамтадаа ажалладаг комбайнернууд нүхэд А. И. Рупышев, В. С. Кокорин гэгшэд партиин XXI съездые ажалай амжалтаар угтаха тухайгаа хэлэбэ. Тэдэнэр ороoһо таряа хуряалгые гээлтэ хоролтогүйгөөр сентябриин 17 болотор дүүргээд, таряанай бүхы һолоомые сентябриин 25 болотор суглуулжа сомохо гэһэн уялга абаа.

Н. Михалёв.

Үрэһэеэ хаана

Зэдын аймагай Чапаевай нэрэмжэтэ колхозойхид (түрүүлэгшэнь нүхэр С. Таракановский) гүрэндэ таряа худалдаха, ерэхэ жэлэй тарилгын үрэһэ хүрэнгэ саг соонь сэбэрлэжэ бэлдэхын тула шармайн оролдоно. Эдэбхитэй коммунистнар М. Бойков, Г. Кожевников гэгшэд энэ хүдэлмэри толгойлжо ябана. Тиигэжэ шииг багатай, сэбэр 951 центнер таряа гүрэндэ худалдаа. Тэрээнһээ гадна, 1500 центнер шэниисэ, 1320 центнер овёс, 460 центнер ячмень, 170 центнер хабарай хара таряа, 20 центнер шара будаа, 14 центнер гречихэ, 30 центнер горох хэды дахин сэбэрлээд, үрэһэ болгон хааба.

Энэ колхозойхид ЦК-гэй Пленумэй шиидхэбэриие ехэтэ һайшаан угтаад, таряа тушаалга, үрэһэ хаалгаяа болзорһоонь урид дүүргэхээр шиидэнхэй.

С. Табдаев.

Курумканай аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой комбайнер Будажап Цыренович Улзытуев бүтээсэ ехэтэй ажалаараа шалгарна. Энэ механизатор «С-6» комбайнаар халаан бүридэ хододоо 28—30 гектар эрхим шанартайгаар хуряана.

Зураг дээрэ: нүхэр Улзытуевай агрегат хадагдаһан таряа суглуулжа байна. (Хүрээ соо) Б. Ц. Улзытуев.

З. Веснинагай фото.

Таряагаа хуряажа дүүргэбэ

Энгельсын нэрэмжэтэ колхоз таряа хуряалгые аймаг дотороо хамагһаа урид, сентябриин 10-да дүүргэбэ.

Дурсагдаһан колхозой гэшүүд, Хэжэнгын МТС-эй механизаторнууд Октябриин революциин 41-дэхи жэлэй ойн хүндэлэлдэ таряагаа богони болзорто, һайнаар хуряажа абаха зорилготойгоор хүдэлмэрилһэн байгаа. Тэдэнэр зориһондоо хүрэжэ, таряа хуряалгаяа хорёод үдэр соо дүүргэбэ.

МТС-эй комбайнер Иван Пластининай агрегат «С-4» комбайнаар 347 гектар талмайн таряа хуряажа сохёо. Тэрэшэлэн Никандр Матвеевэй агрегат таряа хуряалга дээрэ бүтээсэ ехэтэ ажалаараа шалгараа.

Мүнөө колхозой гэшүүд таряанайнгаа газар дээрэһээ һолоомо суглуулха, үрэһэ хүрэнгээ хааха, малайнгаа үбэлжэлгэдэ бэлэдхэхэ хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлжэ байна.

Д. Цыренов.

Республикын колхоз, совхозуудта таряанай болон хартаабхын ургаса хуряалга, үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэ тухай

1958 оной сентябриин 10-най мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймаг	Таряанай бүхыдөө хадагдаһан, хуряагдаһаниинь	Хадагдаһан таряанай суглуулагдажа, сохигдоһониинь	Хартаабха хуряалга	Үбһэ сабшалга	Үбһэ хуряалга, сомолго	Силос даралга
Баунтын	106,7	—	100,0	88,5	59,8	9,3
Кударын	93,0	85,0	10,0	90,7	50,7	58,5
Бичурын	89,3	97,1	24,9	90,6	35,6	37,5
Хэжэнгын	86,3	77,5	2,6	90,6	25,7	19,8
Мухаршэбэрэй	85,1	90,9	15,0	85,4	34,9	22,6
Зэдын	83,1	95,8	—	75,7	29,1	20,2
Иволгын	76,1	99,4	—	92,9	57,5	18,2
Сэлэнгын	75,4	100,0	2,7	93,1	35,2	17,0
Тарбагатайн	75,4	98,9	21,8	100,7	31,7	13,0
Кяхтын	74,3	88,8	23,2	92,1	18,9	22,5
Ториин	67,5	71,3	—	99,8	34,7	36,8
Хориин	65,8	99,5	9,1	59,8	23,5	35,0
Прибайкальска	64,9	96,6	11,3	98,8	42,9	29,6
Баргажанай	64,5	72,8	2,0	101,7	72,7	54,3
Заиграйн	58,5	100,0	2,0	84,5	29,7	11,4
Байкало-Кударын	53,8	84,4	14,7	100,5	68,8	34,3
Курумканай	51,2	83,2	5,5	78,4	45,7	28,3
Яруунын	49,0	96,2	26,5	36,9	22,1	50,1
Кабанскын	48,0	81,5	6,6	77,0	55,3	35,1
Закаменай	42,7	61,6	6,3	103,6	49,8	74,0
Түнхэнэй	33,2	79,6	4,0	74,8	48,6	48,0
Ахын	—	—	—	88,2	49,3	—
Хойто-Байгалай	—	—	—	—	—	—
СОВХОЗУУД:						
Кяхтын	91,6	88,9	4,8	81,4	18,0	54,3
Эрдэм	91,0	84,6	7,6	86,5	21,4	12,8
Сэлэнгын	87,6	100,0	2,7	102,1	19,1	16,0
Яруунын	84,3	86,7	38,0	60,7	37,2	34,0
Борьёогой	83,1	100,0	2,2	111,0	15,6	34,0
Бичурын	70,9	89,2	3,3	94,1	56,1	22,7
Хориин	59,3	95,8	22,4	105,5	18,9	14,8

Ажалай эршэ шангадана

Мүнөө Баргажанай аймагай алишье колхоздо таряа хуряалга түлэг дундаа ябажа байна. «Звезда» колхозойхид шэнэ ургасынгаа таряае гээлтэ хоролтодо оруулангүй, саг соонь хадажа абахын тула амяарлан хуряалга үргэнөөр хэрэглэнэ. Лафетнэ жаткын машинистнууд хоорондоо мүрысэн ажаллажа, даалгабаряа үдэр бүхэндэ үлүүлэн дүүргэнэ. Энэ мүрысөөндэ лафетнэ жаткын машинист Михаил Чебаковой агрегат (трактористнь Георгий Кожевин) түрүүлэнхэй. Эдэ хоёр аймаг соогоо түрүүшээр амяарлан хуряажа эхилээ. Үдэртөө 25—30 гектар шэниисэ хадажа, даабаряа холо үлүүлэн дүүргэнэ. Мүнөө тэдэнэр колхозой центр—Читкан һууринһаа баруун тээшээ эбхэрэн, долгилон байгаа нэлэнхы ехэ шэниисые амяарлан хадажа байнад.

Хуряалгын мастернуудай дүй дүршэлые халан абажа, мэргэжэл шадабаряа улам дээшэлүүлнэ. Сталинай нэрэмжэтэ артелиин лафетнэ жаткын машинист Валентина Раднаевагай агрегат (трактористнь Юрий Мужанов) таряа хуряалгые богони болзорто дүүргэе гэжэ аймагай механизаторнууд, колхознигуудые уряалһан юм. Энэ һайшаалтай үүсхэлыень нүхэр Чебаковой агрегадайхид халуунаар дэмжээд, эршэ зоригтойгоор ажаллажа ороо. Халаанайнгаа даабариие 200—250 процент хүрэтэр эрхим шанартайгаар дүүргэжэ, М. Чебаков, Г. Кожевин гэгшэд колхозойнгоо механизаторнуудай дунда түрүүлнэ. Тэдэнэр правлениин, парторганизациин зүгһөө һайшаалда хүртэжэ, тус бүридөө 200 түхэригөөр шагнагдаба.

Энэ колхозой бүхы механизаторнууд эдэ нүхэдһөө жэшээ абажа, хуряалгаяа эрхимээр, түргэн дүүргэхын түлөө тэмсэнэ.

Д. Санданов.

Хэлэһэн үгэдөө хүрэхэбди

(Мухаршэбэрэй аймагай „Илалта" колхозой комбайнер Пагмасу Пурбуевагай хөөрөөнһөө)

Би багаһаа хойшо элдэб машина, зэмсэгүүдые ехэтэ һайшаадаг, һонирходог һэм. Тракторай рульда һуугаад гү, али комбайнай штурвал барияад, шаргал һайхан далайдал долгилжо байгша таряа хуряажа ябаһан шэираг хүбүүд, басагадые атаархан харагша бэлэйб.

Хүдөө ажахын механизаторнуудай һургуулида комбайнерай мэргэжэл абахыемни 1942 ондо колхоз намайе эльгээгээ һэн. Одоол тиихэдэ хүсэл бодолни бэелүүлэгдээ юм. Хаба шадалаараа оролдон, комбайн жолоодохо эрхэ олоод, түрэл колхоздоо хүдэлхөөр эльгээгдээб.

Тиигэжэ 1943 онһоо эхилээд комбайнераар хүдэлмэрилжэ байнхайб.

Республикын түрүү комбайнернуудай дүй дүршэлые халан абажа, жэл бүри түсэбөө ходо үлүүлэн дүүргэдэгби. Энэ жэлдэ түсэбэй ёһоор 280 гектар таряа хуряаха түсэбтэй аад, 600 гектар хуряаха уялга абаа һэмби. Тиигээд колхозойнгоо эрхим комбайнер Амар Жанаевай агрегадайхидтай мүрысэжэ ажалланабди.

Мүнөө манай агрегат абаһан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын тула шармайн оролдожо, 500 шахуу гектар таряа хуряагаа.

Партиин ээлжээтэбэшэ XXI съезд зарлаха тухай КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй шиидхэбэриие манай агрегадайхид ехэтэ һайшаагаад, абаһан уялгаяа дүүргэхын түлөө шангаар тэмсэхэбди гэжэ нэгэн дуугаар мэдүүлбэ.

Ф. Манжиханов бэшэжэ абаба.

Нэгэн дуугаар һайшаана

Партиин ээлжээтэбэшэ XXI съезд зарлаха тухай Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй Пленумэй шиидхэбэриие манай ороной бүхы арад айхабтар халуунаар угтаа. КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй шиидхэбэридэ зорюулагдаһан митинг, суглаанууд хаа хаанагүй үнгэргэгдэнэ. КПСС-эй XXI съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын тулада ажалшад дээшэлүүлэгдэһэн социалистическэ шэнэ уялгануудые абана.

Москвагай «Серп и Молот» заводой металлургнуудай дунда политическэ болон ажалай ехэ дэбжэлтэ үзэгдэнэ. Энэ заводой хүдэлмэришэд болон алба хаагшад КПСС-эй ээлжээтэбэшэ XXI съезд зарлаха тухай шиидхэбэриие туйлай эдэбхитэйгээр зүбшэн хэлсэнэ.

Олон зоной хабаадаһан суглаан дээрэ заводой солото булад хайлуулагша П. Забегаев, түмэр хабтайлгадаг цехын вальцовщик Г. Попов, заһабарилгын-механическа цехын слесарьнүүдэй бригадир В. Ворначев болон бусадай үгэ хэлэһэнэй һүүлээр, суглаанда хабаадагшад КПСС-эй XXI съездын хүндэлэлдэ 7 мянган тонно булад, 3500 тонно прокат жэлэйнгээ түсэбһөө гадуур гүрэндөө үгэхэ гэжэ нэгэн дуугаар шиидхээ.

Орехово-Зуево городой (Москвагай область) Ленинскэ заводой хүдэлмэришэд болон алба хаагшад КПСС-эй ээлжээтэбэшэ XXI съезд зарлаха тухай мэдээсэлые ехэ ханангяар угтажа, ЦК-гэй Пленумэй тогтоолые заводой цехүүдтэ халуунаар зүбшэн хэлсэхэ зуураа, съездын урда тээхи мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлнэ. Заводой коллектив 1958 ондо абаһан социалистическэ уялгаяа дахин хаража үзөөд, ажалай бүтээсые гурбан процентээр дээшэлүүлжэ, товарна продукци бүтээн гаргаха жэлэйнгээ түсэбые энэ оной декабриин 5 хүрэтэр дүүргэхэ гэһэн шиидхэбэри митинг дээрээ баталан абаа.

— Ерэхэ долоон жэлэй туршада СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ даабарита тоонуудые хаража үзэхэ, КПСС-эй XXI съезд зарлаха тухай мэдээсэлые бидэ хүдэлмэришэд туйлай ехэ баяртайгаар угтаабди гэжэ Харьковай турбинна заводой токарь нүхэр Кисляков хэлэбэ. Партиимнай табиһан түсэб—бүхы арадаймнай түсэб гээшэ гэжэ тэрэ мэдүүлээ. Доодо Тагилһаа мэдээсэһэнэй ёһоор, Высокая гэжэ хадын гол карьертэ болоһон митинг дээрэ экскаваторай солото машинист, Социалистическэ Ажалай Герой нүхэр Пестов иигэжэ хэлэбэ:

— Үйлэдбэриин участок бүхэндэ даалгабаряа үдэр бүхэндэ үлүүлэн дүүргэжэ, эршэтэ шанга ажалаар түрэл Коммунистическэ партиингаа XXI съездые угтая. Тэрэшэлэн «Новая» шахтын хүдэлмэришэд, Лебяжинска руднигай карьертэ ажалладаг механизаторнууд, мүн Доодо Тагилай металлургическа комбинадай бусад предприятинуудай коллективүүд дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абажа байна.

КПСС-эй XXI съезд зарлаха тухай шиидхэбэридэ зорюулагдаһан митинг, суглаанууд болон хөөрэлдөөнүүд Киргизиин промышленна предприяти, полевой стануудта, үндэр хадануудай бэлшээринүүдтэ— хаа хаанагүй үнгэргэгдэнэ. Хүдэлмэришэд, колхознигууд түрэл партиингаа политикые халуунаар дэмжэхэ зуураа, съездын нээгдэхэ үдэрые ажалай шэнэ амжалтаар угтахабди гэжэ мэдүүлнэ.

Хойто-Осетинскэ АССР-эй Кировскэ районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой малшад партиингаа болохоёо байгаа съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын тула бэлэдхэн, жэлэй эсэс болотор эдлүүриин газарай зуун гектар бүридэ 400 центнер һү һаажа абаха, дүрбэ мянган гахай шахажа таргалуулха гэһэн уялга абаа.

Сахалинай, Курильска аралнуудай ажалшад КПСС-эй XXI съезд зарлаха тухай мэдээсэлые нэгэн һаналаар һайшаагаа. Совет Эхэ оронойнгоо һалбаран хүгжэхэ замаар урагшаа хэлбэришэгүйгөөр дабшажа ябаһые хаража ябаһан хүн зон сэдьхэлээ дүүрэн баясана.

Урда-Сахалинай паровоз, вагон заһабарилгын заводто болоһон олон зоной хабаадалгатай митинг дээрэ токарь Потапов иигэжэ мэдүүлээ.

— Мүнөө империалистнуудай дэлхэйн шэнэ дай хэхэ түсэб зохёожо байхадань, манай сэсэн мэргэн парти эб найрамдал бэхижүүлхэ тухай бодожо байна. Ойрын долоон жэл соо СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ даабарита тоонуудые бүгэдэарадай дунда зүбшэн хэлсэжэ, тэрэниие партиин съезд дээрэ баталалга Эхэ оронойнгоо һүр хүсые бэхижүүлхэ хэрэгтэ шэнэ оруулалта болохо байна. Совет арад эб найрамдал, амгалан ажал тухай бодожо байдаг гэжэ бүхы дэлхэйн хүн зон үшөө дахин хараг лэ.

Сентябриин 11. (ТАСС).

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Партийна даабариин дүүргэлтые хинан шалгаха

Манай партийна организацида 50 гаран коммунистнууд тоологдоно. Хүдэлмэрилэгшэд, алба хаагшадай дунда эмхидхэлэй болон ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха зорилготойгоор партийна бюро коммунистнуудта саг үргэлжэ партийна даабари үгэнэ. Хэн коммунистда ямар даабариин үгтэһэн, хэзээ дүүргэхэ тухайнь тусгаар дэбтэртэ бэшэгдэжэ, тэрэнэй хойноһоо хиналта хэгдэжэ байдаг. Гадна, коммунистнуудай даабари дүүргэһэниие суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэдэг байнабди. Тиихэдэ суглаанай зарим нэгэн шиидхэбэриин дүүргэлтын түлөө партийна бюрогой гэшүүд харюусадаг, энээн тушаагаа ээлжээтэ суглаан дээрэ тоосодог юм. Партийна суглаанай шиидхэбэриин болон партийна даабариин дүүргэлтые иигэжэ хододоо хинан шалгажа байхада һайн үрэ дүн түйлагдана.

Манай партийна организаци түүхэй эдэй база, барилгын болон бэлэдхэлгын управленинүүдэй дэргэдэ 3 партийна группа байгуулаа. Эндэ группарторгнуудаар түрүү коммунистнууд һунгагдажа, тэдэнэр харюусалгатай даабаряа муу бэшээр дүүргэнэ.

Жэшээнь, коммунист нүхэр Залвин түүхэй эдэй базын дэргэдэ байгуулагдаһан партийна группын хүдэлмэри зүбөөр эмхидхэжэ шадаа. Энэ түсэбэй ёһоор партийна группын суглаан саг сагтаа болож байдаг юм. Үйлэдбэриин зүблөөн дээрэ социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүд ходоодо зүбшэн хэлсэгдэжэ, ханын газетэ, «молни», «дайшалхы хуудаһанда» үргэнөөр харуулагдадаг болоо.

Партийна организацимнай бусадшье коммунистнууд тус тустаа партийна даабаринуудтай, тэдэнэ һайнаар дүүргэхын тула ехээр оролдодог юм. Коммунист нүхэр С. М. Баженов тодорхой экономико шудалха кружок хоёр жэлэй туршада хүтэлбэрилнэ. Нүхэр Баженов энэ даабаридаа оролдосотойгоор хандажа, һуралсалайнгаа программа дүүргэдэг байна. Хэшээлээ һонирхолтой, ойлгосотойгоор үнгэргэхын тула элдэб литература уншадаг, харуулан ойлгуулха зүйлнүүдые хэрэглэдэг юм.

Коммунист нүхэр Степанов правлениин дэргэдэхи профсоюзай месткомой түрүүлэгшээр хүдэлнэ. Профсоюзна организациин хүдэлмэреэ зүбөөр эмхидхэһэнэй ашаар Буркоопсоюзай аппарадай бүхы хүдэлмэрилэгшэд профсоюзай гэшүүд болонхой. Гадна, хүдэлмэрилэгшэдэйнгөө культурна эрилтые хангаха, зундаа үхибүүдэй амаралтые эмхидхэхэ гэхэ мэтэ хүдэлмэридэ местком ехэхэн анхарал хандуулаа. Месткомой гэшүүн коммунист Камбарова партийна даабарида баһал харюусалгатайгаар хандадаг.

Буркоопсоюзай бэлэдхэлэй базадахи профсоюзай месткомой түрүүлэгшээр коммунист нүхэр Кричигин һунгагданхай.

Шефтэ абтаһан Иволгын аймагай «Заветы Ильича» колхоздо малай байра барилга коммунист Манзыревта даалгагданхай. Тэрэнээ болзор соонь дүүргэхын тула Манзырев эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлнэ.

Партийна даабари гансашье юрын коммунистнуудта бэшэ, мүн хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдтэ үгтэнэ. Правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Танхаев, тэрэнэй орлогшонор коммунистнууд Шарапов, Батаров, Гармажапов, Именохоев гэгшэд партийна суглаан дээрэ зүбшэхэ асуудалнуудые бэлэдхэлсэхэһээ гадна, хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадта хододоо һонирхолтой лекци, элидхэлнүүдые уншадаг юм.

Мүн партийна организациин хүдэлмэридэ пенсионернүүд-коммунистнууд эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Энэ жэлэй август һарада «Правда Бурятии» газетын рейдовэ бригада Горкоопторгын ажалай дутуу дунданууды шангаар шүүмжэлээ һэн. Энээниие пенсионернүүд-коммунистнууд Панов, Леонов гэгшэдһээ бүридэһэн тусгаар комисси шалган элирүүлээд, ажал хүдэлмэриинь һайжаруулха тушаа партийна бюродо тусхай хэмжээнүүдые дурадхаһан байна.

Гэхэтэй хамта, коммунистнуудта партийна даабари үгэжэ, тэрэниие шалгаха хэрэгтэ дутагдалнууд бии. Коммунистнууд нүхэд Абросов, Симонова, Рогачев, Леонтьев, Блинников, Кушнарев гэгшэд партийна бюрогой даабарида хайша хэрэгээр хандаха һэдэлгэ мүнөөшье гаргадаг. Зарим коммунистнууд партийна даабари шүүмжэлэлһээ хэрэгтэй тобшолол хэдэггүй байна. Эдэ болон бусад дутуу дунданууды саг болзортонь усадхаха гээшэ партийна организациин шухала зорилго болоно.

Д. Колмаков,
Буркоопсоюзай партийна организациин секретарь.

Бэлэдхэл дүүрэжэ байна

Городой Советскэ районой промышленна предприятинуудай, эмхи зургаануудай партийна организацинууд һуралсалай шэнэ жэлдэ эдэбхитэйгээр бэлэдхэжэ байна.

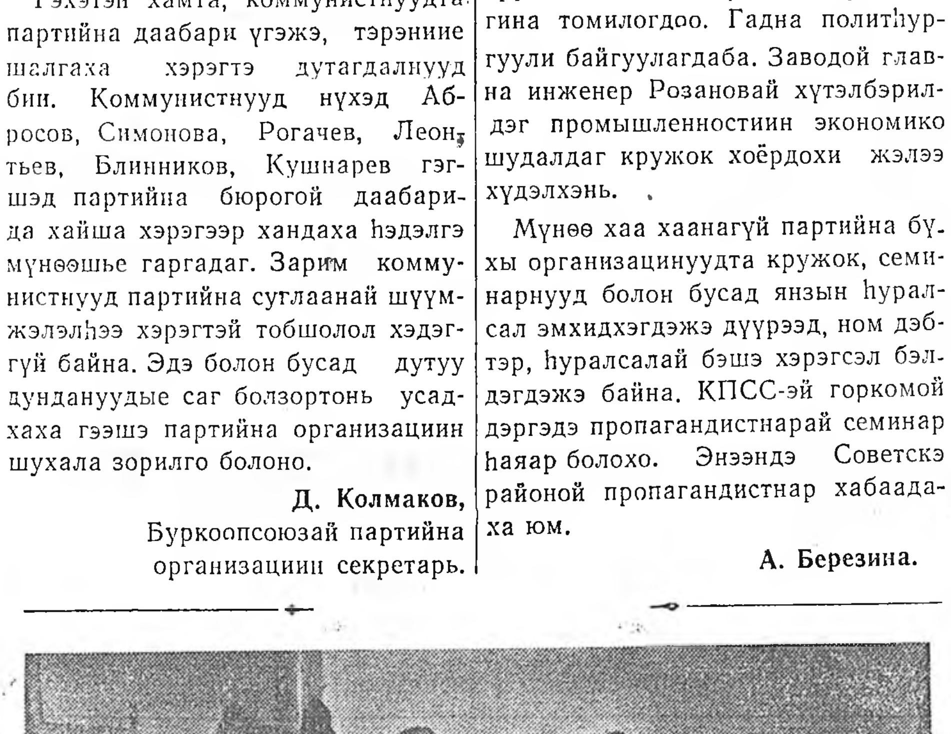
Партийна һуралсалай энэ жэлдэ түрүүшынхеэ марксизм-ленинизмын сурталые шудалха кружогууд эмхидхэгдэхэнь. Мүнөө 14 иимэ кружогууд байгуулагданхай. Үшөө олон болохоор хараалагдана. Мүн КПСС-эй түүхэ шудалха 30 кружок, экономикын 16, политэкономи шудалха 11 болон бусад кружогууд байгуулагдаа. Гадна элдэб янзын семинарнууд эмхидхэгдэжэ байна.

Һуралсалай үнгэрэгшэ жэлдэ «Механлидай» партийна организаци коммунистнуудай һуралсал һайнаар эмхидхээ һэн. Эндэ промышленностиин экономико шудалха кружок нёдондо хүдэлһэн юм. Заводой главна инженер Марин энэ кружок хүтэлбэрилдэг байгаа. Энэ кружок хоёрдохи жэлээ хүдэлхэ юм. Мүн эндэ КПСС-эй түүхэ шудалха кружок, мүнөө үеын политика үзэхэ кружок эмхидхэгдээ.

Баһа судна заһабарилгын заводой партийна организаци (секретаринь нүхэр Сажинов) һуралсалай жэлдэ һайнаар бэлэдхээ. Марксизм-ленинизмын суртал шудалха кружок эндэ түрүүшынхеэ эмхидхэгдээ. Энэ кружогые даагшаар инженер Корягина томилогдоо. Гадна политһургуули байгуулагдаба. Заводой главна инженер Розановай хүтэлбэрилдэг промышленностиин экономико шудалдаг кружок хоёрдохи жэлээ хүдэлхэнь.

Мүнөө хаа хаанагүй партийна бүхы организацинуудта кружок, семинарнууд болон бусад янзын һуралсал эмхидхэгдэжэ дүүрээд, ном дэбтэр, һуралсалай бэшэ хэрэгсэл бэлдэгдэжэ байна. КПСС-эй горкомой дэргэдэ пропагандистнарай семинар һаяар болохо. Энээндэ Советскэ районой пропагандистнар хабаадаха юм.

А. Березина.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улан-Удын «Победа» артелиин комсомольско организациин секретарь нүхэр Н. Н. Хамаганова партиин ЦК-гэй сентябриин Пленумэй тогтоолые эндэхи 9-дэхи оёдолой цехын хүдэлмэришэдтэ уншажа байна.

Л. Хайдуровай фото.

Түрүүшүүлэй дүй дүршэл тухай

Хонишодой оролдосотой ажал

Август һарын эхин... Һая наашадаа хура бороо ороогүй байһанаа һүүлэй үдэрнүүдтэ аадар бороон орожо, тала дайдын, хада уулын хормойн ногоон гансата һайжаршанхай. Сэл хүхэхэн ногоон алтан дэлхэйе хушан, аалим дуулим һэбшээндэ долгилно.

Үдын халуун наранай үе боложо байба. Бичурын совхозой гурбадахи фермын һүрэг хонид хадын хормойн бэлшээриһээ буужа Шанага голой эрье тээшэ тэгүүлэн һубаринад. Морёо хүтэлһэн, 40 гарамгай наһатай, хараха янзада солбон шударгы эхэнэр хонидоо туу тууһаар манда дүтэлжэ, амар мэндээ хэлсэнэ.

—Совхозоймнай эрхим хонишодой нэгэн, ажал хүдэлмэридөө шалгарһан коммунист Дыжидма Ульзутуева гээшэ, танилсагты,—гэжэ партийна организациин секретарь Б. Цыренжапов маниие танилсуулба.

—Ажал хүдэлмэридөө шалгарһаншье гэхэ юу байхаб даа, шадал зэргээрээ хүдэлжэ, партиин гэшүүнэй хүндэтэ нэрэззэргэ алдахагүйл гэжэ оролдоно ха юмбибди, — гэжэ шэнэ танилнай энеэбхилэн дарууханаар харюусаба.

Нүхэр Ульзутуева үни заяанһаа хойшо хани нүхэртэйгөө хамта хонин ажалда хүдэлжэ эхилһэн байна. Һүүлдэ түрэл нютагтань совхоз байгуулагдажа, хэдэн арбаад жэл хүдэлжэ, дүй дүршэл ехэтэй болоһон хонишодто шэнэ совхозой үнэтэ баялиг болохо нарин, нарибтар нооһотой эхэ хонидой отара даалгагдажа үгтэһэн байна.

Үнгэрһэн намар тэдэнэр 729 толгой эхэ хонидые даажа абаад, һайнаар харууһалһанайнгаа ашаар нэгэшье гээлтэ хоролтогүйгөөр ондо оруулһан байна. Эдэ хонидһоо январь—февраль һарануудта 654 толгой хурьга абажа, үбэлэй хурьга абаха түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэһэн байна. Тиигэжэ 100 эхэ хонинһоо 90 толгой үбэлэй хурьгад абтаһан болоно.

Үнгэрһэн хабарай һүүл багаар үбэлэй хурьгадые эхэһээнь һалгаажа, шэнэ отарануудые эмхидхэжэ байхада тус отарынхидта 825 толгой түлгэ хонид даалгагдаа. Мүнөө харууһалжа байһан бүхы хонидынь тобир тарганууд, хүсэ шадалаа абанхай.

Хүдэлмэриингөө дүй дүршэл тухай, ажалдаа амжалта хайшан гээд түйладагаа хөөрэжэ үгэхыень гуйжа бидэнэр Дыжидма Ульзутуевада хандабабди.

—Хони, илангаяа нарин, нарибтар нооһотой хони харууһалха гээшэ тиимэ бэлэн хэрэг бэшэ юм,—гэжэ нүхэр Ульзутуева хөөрөөгөө эхилбэ. Илангаяа хонидой хурьгалха үедэ үдэр һунигүй ажаллаха саг ерэдэг. Тиибэ ябашье малаа һайнаар лэ харууһалжа байхын түлөө оролдодогбди. Мүнөө манай отарада 3 хүн, би өөрөө, минии нүхэр Батомунко, комсомол басаган Ольга Цырендашиева ажалланабди.

Тус отарынхид ээлжэлээд лэ үдэр бүри хонидоо бэлшээридэ туужа гарадаг юм. Зунай халуунай үедэ хонидоо ногоотой бэлшээридэ адуулаад, уһалхаяа гол, булагта асардаг. Уһалһанайнгаа һүүлээр үдын халуунай үнгэртэр хонидоо һэбшээтэй үндэр газарта, мүн уһанда дүтэ бэлшээридэ адуулдаг заншалтай.

—Зундаа хонидые гол, булагай сэбэр тунгалаг уһаар дуран соонь уһалжа байхада мал эдеэлхэдээшье һайн, түргэншье таргалжа, хүсэ шадалаа абадаг гээшэ. Мүн халуундашье хонид ядадаггүй юм гэжэ хонишон хөөрэнэ.

Хонидые ямаршье сагта—үдэшын харанхыда, үглөөгүүр эртэ, зундаа үдэрэй халуунда бэлшээжэ һургаха гээшэ ехэ удхашанартай гэжэ дүй дүршэл дээрэһээ харагдана. Юундэб гэхэдэ, жэшээнь, харанхыда бэлшээжэ һураагүй хонин аймхай байдаг, даб лэ гэһэн юумэнһээ үргэжэ байдаг. Тиихэдэ халуунда хургажа байһан хонин хүнэй туугаагүй һаа, бүхэли үдэртөөшье үдэшын һэрюун болотор эдеэлэншьегүй байдаг юм.

Тиимын тула хонишон Дыжидма Ульзутуева хонидоо һайса бэлшээхын тула хододоо оролдодог. Ногоо ехээр лэ эдюулээд байбал, хонид түргэн таргалдаг, мяхажадаг. Илангаяа зун, намарай үедэ хонидоо һайса таргалуулжа ababал, тэдэнэр үбэлдөө тобир тарганаар ондо ородог гэжэ тус отарынхид һайса мэдэдэг. Тиигэжэ зундаа үглөөнэй 3 часһаа үдэшын харанхы болотор хонидынь бэлшээридэ ябадаг юм.

Энэншье зүбтэй. Хэрбээ зун, намартаа хонидоо һайса таргалуулжа, хүсэ шадалтай болгоогүй һаань, тэдэнь үбэлэй үедэ өөһэдөө саһа малтажа эдеэлхэ аргагүй, түргэн туража, муудажа болохо бшуу. Теэд, һайн хонидһоо томо, өөдэргэн хурьшье түрэдэг гээшэ.

Намар болоходо Дыжидма Ульзутуева нүхэртэйгөө хамта хонидоо нүүлгэжэ ябаад, үб… хуряагдаһан сабшалангай зүл… гоондо, таряанай узуурта бэлш… таргалуулхые оролдодог.

—Бэлшээриин үедэ аду… уһалбари хоёрые һайнаар таа… жа шадабал, хонидоо таргалу… абадагбди,—гэжэ коммунист … зутуева хөөрэдэг.

Хонидойнгоо ашаг шэмыень, һонойнь шанарые дээшэлүү… түлөө тус отарын хонишод ех… оролдолго гаргана. Һүүлэй үедэ хонидынь бултадаа искусств… аргаар ороондо оруулагдажа, … гадынь кошарно-базова аргаар … жүүлэгдэнэ.

Нооһыень гутаахагүйн тулада … соргоно, буртаг үбһэгүй газа… хонидоо бэлшээхые оролдодог. … хонидтоо үбһэ, һолоомо хашаан… хаяжа үгэдэггүй, харин тусгаар… хеэрэгдэһэн кормушкада хэжэ… дэг юм. Юундэб гэхэдэ, хони… нюрган дээрэ үбһэ, һолоомо х… да нооһонойнь узуур… буртаг үбһэн, колосо… хал гэхэ мэтэ орожо… нид хашаа хорёо шу… жэ, нооһоёо муудуу… ха юм.

Үбэлэй үедэ хони… гоо байра соо ходо… жэгдэ, һэрюун ба… хые хүсэдэг. Хонидые… тан, бүтүү байрада… гахада ехээр халуу… нооһониинь норожо… даг байна. Мүн ха… дулаан байраһаа нороһон ноо… гараһан хонидой нооһониинь… даг юм.

Иигэжэ хэшээл оролдолго га… ажаллажа, коммунист Дыж… Ульзутуева совхозой эрхим хон… дой нэгэн болонхой.

—Мүнөө үедэ хүдөө ажахые… саашадань хүгжөөхэ, мал аж… ашаг шэмыень улам дээшэлү… хэрэгтэ парти, правительствын… хэн анхаралаа хандуулжа бай… энэ шухала хэрэгтэ өөрынгөө… тые оруулха гээшэ минии, ко… нистын нангин уялга болоно,— нүхэр Ульзутуева омогорхолтой хэлэнэ.

Нүхэр Ульзутуева өөрынгөө… хэдтэй хамта түйлаһан амжа… раа һанаагаа амарангүй, КПС… ээлжээтэбэшэ XXI съездые аж… эрхим бэлэгүүдээр угтахын… мүрысөөндэ оролсожо, шар… оролдожо эхилээ.

Д. Цыбикжап…

Ниитын малда хүсэд хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлдэхын түлөө

Оронойнгоо хүдөө ажахые улам саашадань бүри түргэнөөр хүгжөөхэ тухай парти, правительствын түүхэтэ тогтоолнуудаар зоригжоһон Закаменай аймагай ажалшад ниитынгээ малда бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэжэ, тэрэнэй ашаг шэмыень эрид дээшэлүүлхын түлөө мүнөө бүхы хүсэеэ элсүүлнэ. Түсэбөөр хараалагдаһанай ёһоор, ойрын 4 жэлэй турша соо һү һаалга, нооһо хайшалалга болон мяха үйлэдбэрилгэ аймагай колхозуудаар 2—3 дахин ехэ болохо юм. Тиихэдэ, эбэртэ бодо малай тоо 1962 ондо 27500 толгой, тэрэнэй тоодо 9000 үнеэд байха юм. Тиигэжэ жэлдээ 30 мянган центнер мяха абадаг болохо байнабди.

Ниитын малда үбһэ тэжээл элбэгээр бэлэдхэхэһээ ондоо шухала зорилго мүнөө үедэ үгы гээшэ гэжэ бидэнэр колхозник бүхэндэ ойлгуулжа үгэһэн байнабди. Зунай эхеэр зарим нэгэн колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд энэ жэлдэ үбһэ ногоон муу урганхай гэжэ шалтаг урдаа баряад, үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ харюусалгагүйгөөр хандаха ушар гаргаһан байгаа. Теэд энээнэй буруу байһыень партиин айкомой бюро ойлгуулжа, саг соонь заһаһан байна.

Аймагай колхозуудаар ниитын малда үбһэ тэжээл бэлэдхэлгын ябаса тухай асуудал партиин айкомой бюро июль һарын эхеэр хаража үзэһэн юм. Тиихэдэ дары түргэн үбһэ хуряалгые эхилжэ, түрүүшээр ой модон соо болон намаг газарай ногоо сабшажа хуряаха, хүдөөгэй ногоогоор эртын силос дараха тушаа колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдые уялгалһан байгаа. Ургаһан ногооое гээлтэ хоролтогүйгөөр суглуулжа абахын тула гар хажуураар сабшалга үргэнөөр хэрэглэхэ гэжэ дурадхагдаһан юм. Мүн үбһэ тэжээл бэлдэгшэдэй дунда социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхыень партийна организацинуудые уялгалаа һэн.

Иигэжэ эмхидхэлэй болон ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулһанай ашаар июль һарын түрүүшын арбан хоногто аймаг соо үбһэ сабшалга хаа хаанагүй эхилһэн байна. Олонхи колхозуудаар колхозой центрһээ холо оршодог ой модон соо болон намагтай газарай ногоое түргэн, богони болзорто сабшахын тула багахан бригаданууд, звенонууд эмхидхэгдэжэ, тэдэнэй хүтэлбэрилэгшэдээр коммунистнууд томилогдоо һэн.

Үбһэ хуряалга илангаяа «Коммунизм» колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр С. Х. Санжитов, партийна организациин секретарь нүхэр Ч. Ш. Балуев) һайн бэлэдхэлтэйгээр, эмхитэйгээр захалһан байна. Эндэ 300 гаран хүн тэжээл бэлэдхэлгэдэ хабаадажа, комсомол-залуушуулай 17 звено байгуулагдаһан юм. Эдэ звенонуудые хүтэлбэрилһэн коммунистнууд нүхэд Будаев, Ардаев, Жалсанов, Долсоев гэгшэд ажал хүдэлмэриин һайн жэшээ бэшэндэ харуулаа. Гадна, коммунистнууд социалистическэ мүрысөө эмхидхэжэ, тэрэнэй дүнгые саг болзортонь сопсолжо, үйлэдбэриин зүблөөн дээрэ табижа байгаа.

Мүрысөөндэ илагшад тусгаар шанда хүртэжэ, материальна талаараа урмашуулагдагша һэн. Коммунист нүхэр Б-Ц. Будаевай хүтэлбэрилдэг 10 хүнһөө бүридэһэн комсомол-залуушуулай звено 1840 центнер үбһэ эрхим шанартайгаар һүрилжэ, бусад звенонуудай дунда түрүү һуури эзэлээ. Мүн коммунист нүхэр С. Ардаевай хүтэлбэрилдэг комсомол-залуушуулай звено 1600 центнер үбһэ һайн шанартайгаар хуряажа абаа.

Мүнөө колхоз хамтадаа 43 мянган центнер эрхим шанартай үбһэ хуряажа сомонхой. Нёдондо жэлэй энэ үедэ тус колхоз оройдоол 34170 центнер үбһэ бэлдээд байгаа һэн. Эндэ мүнөөшье үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэ үргэлжэлһөөр.

«Родина» колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Б. Шаралдаев, партийна организациинь секретарь нүхэр Ш. Балданов) сентябриин нэгэндэ үбһэ хуряаха түсэбөө 108 процентээр дүүргэжэ, 19 мянган центнерһээ дээшэ үбһэ эрхим шанартайгаар хуряагаа. Энэнь нёдондо жэлэй энэ үеынхиһөө 5 мянган центнерээр ехэ болоно. Колхозой коммунистнууд нүхэд Д. Дымпилов, Ш. Жапов, Л. Доржонов, Г. Жамсаранов, Ц-Д. Долгорова, Б. Цыдыпов болон бусад ажал хүдэлмэридөө үндэр бүтээсэ түйлаа.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо коммунистнууд болон комсомолшуудай олонхинь ниитын малда үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ хүдэлөө. Коммунистнууд нүхэд З. Эрхеев, С. Арданов, Я. Максимов, Ф. Яньков гэгшэд үбһэ хуряалгын звенонуудые, бригадануудые хүтэлбэрилхэтэй хамта, колхознигуудай дунда ниитэ-политическэ, ойлгууламжын хүдэлмэри һайнаар ябуулна. Энээнэй ашаар нёдондоной энэ үеынхитэй сасуулхада колхоз мүнөө 2 мянган центнерээр үлүү үбһэ бэлдээ. Богонихон болзор соо коммунист нүхэр Д. Санжиевай хүтэлбэреэр 1900 тонно силос дарагдаа. Энэнь нёдондо жэлэйхиһээ 7 мянган тонноор ехэ болоно.

Аймагай бусадшье колхозуудта үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэ муу бэшээр ябажа байна. Жэшээлхэдэ, «Байкал» колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Д. Бабалаев, партийна организациинь секретарь нүхэр И. Сиренов) сентябриин 1-нэй байдалаар 13984 центнер үбһэ хуряажа сомонхой.

Гэбэшье, манай партийно-эмхидхэлэй болон ойлгууламжын хүдэлмэридэ яһала дутуу дунданууд бии. Зарим колхозуудай правлени, партийна организаци ниитын малда үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ колхознигуудые саг болзор соонь элсүүлжэ шадаагүй байшоо. Энэ ушарһаа боложо XX партийна съездын нэрэмжэтэ, «Дружба», «Победа» колхозууд үбһэ хуряалгаяа хойрог нобшоор ябуулна, илангаяа силос даралга мүнөөшье унжагайруулһаар.

Аймагай колхозуудаар ниитын малда үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэ мүнөө үргэлжэлһөөр. Таряа хуряалгын хойноһоо һолоомо суглуулха, зелёнко хуряаха хүдэлмэри ябуулагдана.

Закаменай аймагай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд ниитын малые бардам хүрэхэ үбһэ тэжээлээр гүйсэд хангажа, зохид һайн байра түхеэржэ, байгша оной үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэхын тула оролдожо байна.

Ц. Субанов, КПСС-эй Закаменай айкомой секретарь.

„КОММУНИЗМ" КОЛХОЗДО

ҮРЭҺЭНЭЙ ФОНД БАЙГУУЛНА

Тус артелиин Тоёон, Баруун Хүнды, Доргото гэдэг нютагуудай полинууд дээрэ мүнөө жэл орооһото культурануудай баян тараан эдеэшээ. Зарим нютагуудай полинуудһаа га бүриин 60—70 пүүд һайхан шэниисэ хуряагдана.

Мүнөө тус артель ерэхэ жэлэй тарилгада хэрэглэгдэхэ үрэһэнэй фонд байгуулжа эхилээ. Улаан Сэсэг, Центр дээрэхи тараанай складуудта түрүүшын 700 гаран центнер шэлэгдэмэл, сортовой шэниисэ хааганхай.

Үрэһэ сэбэрлэлгэ дээрэ агроном Б. Г. Раднаевай хүтэлбэрилдэг тракторно-тараан ажалай бригадын гэшүүд эмхитэй ажалаараа шалгарна. Тэдэнэр халаанайнгаа даалгабари 125—130 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

БАРИЛГА ҮРГЭНӨӨР ХЭГДЭНЭ

Ниитын малай типовой байранууд, колхознигуудай гэр олоор баригдана.

Нүхэр Л. Д. Бадмажаповай даадаг барилгын бригадынхид шиферээр хушагдаһан тараанай склад барижа дүүргээд, мүнөө Центр гэжэ нютагта 12 эхэ гахайнуудай байха типовой байрын барилга дүүргэхэ дүтэлүүлээ.

Агафон Тарабухин үбгэнэй хүтэлбэрилдэг нүгөөдэ бригадань овощехранилищиин барилга дээрэ эршэмтэйгээр ажаллана. Бригадын гэшүүд бултадаа үдэрэйнгөө даалгабарииe нилээд үлүү… дүүргэнэ. Артелиин цент… арбаад колхознигуудай бү… нүүдтэ шэнэ гэр баригданх…

ҮНЕЭН БҮРИДЭ 10 ТОНН… СИЛОС

— Иимэ уряатайгаар … колхоздо силос дарал… хүдэлмэри үргэлжэлүүлэгд… Мүнөө 10.000 центнер һайн … нартай силос дарагданхай. … курузын ногоон набша … маан, наран сэсэг, бусад ур… малнууд силостэ хэрэглэгд… нэ.

Жэшээнь, Эрээнэй гүүрэ… үбэлжэхэ байрын дэргэ… 3500 центнер кукурузын ного… силослэгдээ. Центр дээр… үүлтэртэ үнеэдэй фермын д… гэдэ наран сэсэгээр 3000 гар… центнер силос дарагдаа.

Силос даралга дээрэ дэлг… һэн мүрысөөндэ нүхэд А. С… дуев, Ж. Бамбуев гэгшэдэй … тэлбэрилдэг бригадын гэшү… түрүүлжэ ябана.

2100 ХОНИН ҮРЭЖҮҮЛЭГДЭБЭ

Артелиин хонишод мү… жэлдэ зуун толгой эхэ хон… бүриһөө 150 хурьга аба… түлөө тэмсэнэ. Үбэл эртэ ху… галуулагдаһан 2100 толгой … нид искусственна аргаар ү… жүүлэгдэнхэй.

Залуу техник-үрэжүүлэгш… Намдак Дамдинов Харууһ… шэлэ, Хонхын ара гэжэ нют… гуудта байдаг отарын 500… 600-гаад хонидые искусстве… на аргаар ороондо оруула…

С. Ширапов…

Сэлэнгэ.

СССР-эй Гадаадын [х]эрэгүүдэй Министерстводэ

[М]осквада байдаг США-гэй посольство сентябриин 6-да СССР-эй МИД-тэ ното барюулжа, США-гэй агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй самолёт [сен]тябриин 2-то Турци дээгүүр ниидэжэ ябатараа үгы болошобол, тэрэ самолёдые, экипажыень харайhан [б]уулаhан байгаа hаа, США-гэй [Пра]вительствода яажашье hаань, [ме]дээсэжэ үгыт гэжэ гүйгаа.

[С]ентябриин 12-то СССР-эй МИД США-гэй посольстводо ното барюу[лба]. Мүрдэлгэ хэhэнэй hүүлээр Ереван городhоо баруун хойно 55 километрын газарта бутаржа унаад, шатаhан самолёдой үлэгдэл, мүн [хү]нэй hэенүүд, тухайлхада экипажай 6 гэшүүдэй хүүрнүүд олдоhон [бай]аа гэжэ тэрээн соонь мэдээсэгдэ[бэ].

[Т]ус самолёт США-гэй агаарай-[сэ]рэгэй хүсэнүүдтэ хабаатай гэжэ [то]дорхойруулагдаа. Хэбэрынь, энэ самолёт СССР-эй агаарай дайда руу [зори]ед саана нэбтэрэн орожо, СССР-эй газар дээрэ унашаhан байгаа.

Энэ самолёт Советскэ Союзай гүрэнэй хилые зорюута дабаа, тиимэhээнь Советскэ Правительство США-гэй Правительствода эрид буруушаалта мэдүүлнэ гэжэ советскэ ното соо онсолон тэмдэглэгдэнэ.

Америкын самолёдууд Советскэ Союзай агаарай дайда руу нэгэнтэ бэшэ нэбтэрэн ороhон байна. Теэд Америкын засагаархид самолёдуудайнгаа иимэ ябуулгыень болюулхын тулада шухала хэмжээ абаагүй. Тиимэhээ Советскэ Союз Америкын Холбоото Штадууд хоёрой харилсаае түгшүүрилтэй шанга болгохо зорилгоор иимэ политика ябуулагдана гэжэ харахаар.

Саашадаа СССР-эй гүрэнэй хилые Америкын самолёдуудай дабахагүйн тулада США-гэй правительство шанга хэмжээ абаха ёhотой гэжэ Советскэ Правительство эрид шууд мэдүүлнэ.

[А]мерикын радиостанцинуудай зорюута [С]оветскэ [Союзай] [эсэ]ргүү хорото ябуулга хэжэ байhан тухай

Гадаадын оронуудтай соёлой холбоо байгуулха гүрэнэй комитедтэ пресс-конференци болобо

[Г]адаадын гүрэнүүдтэй соёлой [хол]боо байгуулха гүрэнэй комитедтэ Советскэ болон гадаадын корреспондентнүүдтэ зорюулагдаhан [пре]сс-конференци сентябриин 11-дэ [бол]оо. Хойто-Атлантическа бүлэгэй гэшүүн-оронуудай болон бу[са]д зэдэн гүрэнэй газар дээрэ байгаа Америкын радиостанцинуудай [Сов]етскэ Союзда эсэргүү номнол [ябуу]лдаэ хэрэглэдэг хорото муухай [бүх]им арга методүүд тухайнь комитедэй хэблэлэй таhагые даагша К. Е. Зинченко хөөрэжэ үгэбэ.

[«Г]олос Америки» гэжэ радиостан[ци]нүүн Мюнхендэ байдаг тэрэнэй [гэшүү]д — «Свободная Европа», [«Ос]вобождение» гэжэ радиостанцинууд иимэ номнол хэжэ байна. Гадна Франфурт-на-Майне, Афинада, [Рим]да, Тайвань арал дээрэ болон [бус]ад газарта байдаг Америкын [радио]станцинуудаар дамжуулагдан, [Сов]етскэ Союзда эсэргүү номнол [хэгд]энэ.

[Гүрэн]хоорондын түгшүүрилые hу[лад]хын түлөө, арадуудай хоо[рон]до экономикын, соёлой талаар [тус]алхо болохо харилсаа тогтоохо, үгэеэ [хари]лсолгые hайжаруулхын түлөө [Сов]етскэ Союзай саг үргэлжэ оролдон байхадань, США-гэй ээрхэг [бай]лхэй засагаархид хорото номнол бүри үргэнөөр хэжэ, СССР-тэ болон бусад социалистическэ оронуудта эсэргүү шэглэлтэй хорото ябуулгаяа гүрэнэй политикын хэмжээндэ хүргэбэ.

Америкын радиостанцинуудай үзэгдөө дуулдаагүй муухай ябуулга хэжэ, худал хуурмаг мэдээсэлнүүдые дамжуулдагыень, хардалга гүрдэлгэ хэжэ байhыень К. Е. Зинченко харуулаа.

Америкын радиостанцинуудта хүдэлжэ байhанаа, Эхэ орондоо бусаhан Галина Олейник, Борис Виноградов, Владимир Жуков, Генрих Пелекайс, Ростислав Копейчиков, Николай Зибров гэгшэд hүүлээрнь үгэ хэлээ. Советскэ Союзда эсэргүү бузар муухай хорото номнол хайшан гэжэ ямар аргаар эмхидхэгдэдэг бэ гэжэ тэдэнэр тодорхой жэшээнүүд дээрэ харуулаа. Нютагаа урилhан хүнүүдэй тоодо орожо, харин газарта ямар ехээр зобоhон тулиhан тухайгаа тэдэнэр хөөрөө. Эхэ орондоо бусажа, үглөө туража үхэнэ аа гүб гэжэ hанаагаа зобохоо болижо, ажал хүдэлмэридэ орожо, ажаhуужа байhандаа сэдьхэл дүүрэн байhанаа тэдэнэр мэдүүлбэ.

Пресс-конференциин hүүл багаар үгэ хэлэгшэд корреспондентнүүдэй асуудалнуудта харюусаа.

[Ази], Африкын оронуудай hаналаа нэгэдэлгын Советскэ комитедэй мэдүүлгэ

[Ам]ерика, чанкайшистнарай хоро[то я]буулгада эсэргүүсэн, үнэн зүб [тэмсэ]л хэжэ байгаа агуу ехэ хитад [арадые] бүхы совет арад бүрин дэм[жэнэ] гэжэ Ази, Африкын оронуудай [hана]лаа нэгэдэлгын Советскэ комитедэй хэблэлдэ зорюулан хэhэн мэ[дүүл]гэ соонь онсолон тэмдэглэгдэ[нэ]. Бүхы социалистическэ лагериин [оро]нууд, Ази, Африкын арадууд, [бүх]ы дэлхэйн hайн hанаата хүнүүд [Х]итадай талада.

[С]ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй [түр]үүлэгшэ Н. С. Хрущевой США-гэй президент Д. Эйзенхауэрта бэшэг эльгээжэ, Хитадта хэгдэhэн добтолго Советскэ Союзда добтолhон шэнгеэр харагдаха гэhэн hануулга США-гэй правительствода хэhыень совет арад нэгэн дуугаар hайшаана гэжэ мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ.

Хитадай Тайвань аралай, Тайваниин хоолойн шадар хорото ябуулгаяа болюулагты гэhэн шанга эрилтэ советскэ хүнүүд США-гэй үмэнэ табина.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улан-Удэ городой Ленинэй үйлсэ.

С. Доржиевай фото.

Соёл культурын добтолгые шангадхаха

Республикын соёл культурын хүдэлмэрилэгшэдэй нэгэдэхи съездэ хабаадагшадай Хандалгые бэелүүлхэ хэмжээнүүдые зүбшэн хэлсэхын тула Ториин аймагай Соведэй сесси hаяхан болобо. Энэ асуудалаар аймагай гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо нүхэр П. С. Андреев элидхэл хээ.

Совет засагай тогтоhонhоо хойшо аймагай ажалшадай материальна, культурна байдалай үндэhөөрөө hайжарhые тодорхой баримтануудаар гэршэлэн харуулба.

Үнгэрhэн 30-аад онуудай үеэр аймаг доторнь оройдоо нэгэл долоон жэлэй hургуули, 1—2 библиотекэ бии байhан юм. Мүнөө 3 дунда, 5 долоон жэлэй, 13 эхин hургуули нээгдэнхэй, 2 мянгаhаа дээшэ үхибүүдые эрдэм номдо hургана.

Тэрээнhээ гадна, аймаг дотор хүдөөгэй, профсоюзай 15 клуб, хүдөөгэй 8 библиотекэ ажалшадай культурна эрилтые хангана. Мүн эдэнэй дэргэдэ эмхидхэгдэhэн уранhайханай 14 коллектив hонирхолтой зүжэг, наада саг үргэлжэ харуулжа байдаг. Хүн зоной элүүрые хамгаалха амбулатори, пунктнууд тиихэдэ үсөөн байhан аад, мүнөө тэдэнэй тоо нилээд олошороо. Республика дотор дэлгэрhэн соёлой добтолгодо аймагай ажалшад эдэбхитэйгээр хабаадажа байна.

Сесси дээрэ үгэ хэлэгшэд аймагай гүйсэдкомой таhагууд, соёл культурын эмхи зургаануудай ажал хүдэлмэриин дутуу дундануудые шүүмжэлээд, үнэтэ дурадхалнуудые оруулаа.

Аймагай залуушуулай, hургуулиин hурагшадай дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри эрид hайжаруулхатаяа хамта, үхибүүдэй ясли, сад, интернадуудые олоор, hайн шанартайгаар бариха шухала гэжэ үгэ хэлэhэн депутат нүхэр Е. М. Батышева дурадхаба.

Мүн нүхэр П. К. Обухов соёл культурын байшангуудые барилгада колхозниигуудай өөрын хүсэ үргэнөөр хабаадуулха шухала гэжэ тэмдэглээ.

Аймагай болон колхозуудай центрнүүдые болбосон түхэлтэй болгохо, ниитын hайн бани, парикмахерска гэхэ мэтые бариха, тэдэнние тойруулан сад сэсэрлиг тариха шухала гэжэ нүхэр П. К. Простакишин зааба.

Үйлсын комитедүүд, эхэнэрнүүдэй соведүүд, культурна ажабайдалай комиссинуудай ажалые эрид hайжаруулха хэрэгтэй гэжэ нүхэр Ванданов хэлэбэ. Ажалшадта кино харуулха, hонирхолтой лекци болон элидхэлнүүдые саг үргэлжэ эмхидхэхэ, тиихэдээ малшадай культурна эрилтые хододоо хараада абаха ёhотойбди гэбэ.

Тус сесси дээрэ хэлсэгдэhэн асуудалаар хамтадаа 14 хүн үгэ хэлээ.

Аймаг дотороо гурбан жэлэй соёлой добтолго эмхитэйгээр үргэлжэлүүлхэ гэжэ шиидхээд, энэ үе соо 7 клубай, 3 библиотекын, 5 hургуулиин, үхибүүдэй 13 яслиин шэнэ байшангуудые бариха, эмнэлгын 2 гэр, фельдшерскэ 4 пункт, 3 стадион бии болгохо, мүн байрын 450 гэр бариха гэхэ мэтэ дэлгэрэнгы шиидхэбэри баталан абаа.

М. Лабыгин.

Колхозой барилгын бригада

Баргажанай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо элдэб мэргэжэлтэй 30 хүнhөө бүридэhэн барилгын бригада эмхидхэгдэнхэй.

Эдэ дархашуул мүнөө Хүнтэйн таряан ажалай бригадада 600 тонно силосэй багтаха түхеэрэлгэ барижа дүүргэбэ. Мүн таряа хадагалха 250 дүрбэлжэн метр талмайтай склад бариhан, байрын гурбан гэр шэнэдхэн заhабарилhан байна.

Дархашуул С. Сангадеев, М. Колмаков, пеэшэншэн Г. Гилмадинов болон бусад үдэрэйнгөө даабарие 200 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

Д. Балданов.

„Дутыень хаража дүрбэ хонобоб“

Мэндэ hаяхан Сүхэ мүрэнэй эрье мүргэжэ, ехэхэн сүхэрбэлби. Юун болооб гэхэдэ, Мухаршэбэрэй зарим колхозуудаар дайража, ябаhан хэрэгээ бүтээгээд, Улан-Удээ бусаха сагни болоод байба. Тэндэхи Суулга нютагhаа Сэлэнгын аймагай Ноёхон гараа hарбайгаад хүрэхөөр, хараатай байдаг юм.

Эндэ ерэжэ ерэжэ, нэгэдэхеэр, тээ тэндэхэнэ, нохойн дуунай газарта байhан Ноёхоноор дайрангүй бусалтай бэшэ байба. Хоёрдохёор, эндэhээ шурд гээд лэ Кяхтын асфальттай тракт дээрэ гарахадаа hалхи шуурган шэнгеэр гүйлгэжэ, городоо орохо байбаб. Тиимэhээ, Ноёхон тээшэ хадуурбаб. Хёлго мүрэниие тогтон торонгүй, тэрэ дары гаталагдаба. Юуб гэхэдэ, тэндэхи паромщигууд hайнаар хүдэлдэг, ябаhан ошоhон хүн зониие, машина юумэнүүдые ямаршье hаадгүй гаталуулдаг байба. Ноёхоной сомоной XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүдтэй ханатараа хөөрэлдөөд, габьяата ажалайнь амжалтатай танилсажа баясаад, саашаа ябабаб. Ноёхонhоо гараха дээрээ 38 километртэ байдаг аймагай центртэ ажалтай нүхэртөө хонходожо, 30—40 минута болоод ерэхэб, гэбэб.

Теэд, «Победатэй» мүртөө 40 минутын орондо аяар гурбан час гэхэ гү, али 180 минута ябажа хүрэбэб. Ямар hаад, юун болооб гэхэдэ, Сүхэ мүрэниие гаталжа ядашооб. Эрьедэнь тулажа ерэн гэhээм, ашаатай, ашаагүй машинанууд, мотоциклнууд, хүн зон хагшалжа байба. Паромынь нүгөөдэ эрьедээ, эзэгүй харагдана. Тэрээнэй ерэхые хүлеэжэ сүхэрэнхэй хүнүүд ехээр уурлаhандаа паромщигуудта хальдажа байгаа hэн. Тииhээр байтараа миниишье досоо муудажа эхилбэ. Теэд яахабши, баhал хүн, баhал нервэтэй ха юмбиб даа.

Тэндэ тэсэжэ ядан байха зуураа, хүнүүдэй хөөрэлдөөнhөө тэдэ паромщигуудые хүсэд таниха шахуу болошобоб. Тэдэнэр — Илья Васильев, Иннокентий Губкин, Иннокентий Козин, Петр Минеев (ахалагшань) гэгшэд дура зоргондоо орошонхой, ёhотойл дүрбэн хүдхэшүүл юм байба. Хүдэлмэриингөө үедэ архидадаг, иишэ тиишээ ябашадаг, үмсэдөө түлеэ хуурайлхаяа, үбhэ сабшахаяа талиишадаг—иимэ хүнүүд байба. Нэгэ хоёр машина гаргажа үгэдэггүй, олоороо суглараhан хойнотнай гаргахабди гээд, лодкодоо hуугаад, нүгөөдэ эрье руугаа арилшадаг гэлсэнэ. Гаргаха болихоhоо тумархаха. будүүлэхэ гээшэнь тэнсэлгүй. Тэдэнэй аяар 12 километртэ байдаг аймагай центртэхи гэртэhээ ябажа хүдэлдэг туладань, ерэхэ сагтаа ерэдэггүй ушар али олон тохёолдоно. Паромоор гаргахадаа ябаган хүнhөө 50 мүнгэ, мотоциклhаа 3 түхэриг, машинануудhаа 10—18 түхэриг абадаг. Теэд, заримдаа питаанса үгэдэггүй. Энэнь ёhотойл харанхы хэрэг гээшэ гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Юуб гэхэдэ, питаансагүйгөөр абтаhан мүнгэнhөө хэдышье түхэригэйнь паромщигой хармаан руу орожо байгаа hаа, архи болгогдоод, улаан хоолой руу урдажа байгаашье hаань— аймагай центртэ hууhан райтопой бухгалтер мэдэхэ аал?!

Хүлеэгшэдэй лунда байhан хоёрдохи АТК-гэй шофёр Корольков иигэжэ гомдобо:

— Би энээгүүр ходо ябанаб. Галуута-Нуурай шахтада бэхилэлтын модо шэрэдэгби. Теэд, хүдэлмэриингөө үдэрэй хахадыень шахуу ганса эндэ үнгэргэнэбди. Заримдаа баhашье хэсүү болоно даа...

Паромщигууд үглөөнэй 7 часhаа үдэшын 11 час болотор хүдэлхэ ёhотой аад, орой ерэдэг, эртэ ябашадаг байна. Теэд, Сэлэнгын аймагай райтопой (паром тэрэнэй мэдэлдэ байдаг) хүтэлбэрилэгшэд зоргондоо ороhон паромщигуудта ямаршье хэмжээ абанагүй...

Сухын эрьедэ хүлеэжэ эсэшоод байхадамни, нүгөөдэ эрьедэ байhан паром наашаа ерэжэ, мүрэниие одоол гаталаабди. Тэрэ паромые паромщигууд асараа бэшэ, харин нүгөө эрьедэнь ерээд, hогтуу паромщигые бодхоожо ядаhан шофёрнууд асарhан байгаа. Бидэнэршье паромые өөhэдөө гаргаабди. Паромщигуудай эдеэлдэг хооhон гэр соо ороhомнай Васильевынь баруун зүүнээшье, үдэр hүниишье мэдэхээ болишонхой юумэн, хүл дээрээ тогтожо ядажа байба...

М. Тархай.

Нэгэндээ нэтэрээшэд, хэмhээ хэтэрээшэд.

Республикын уранзохёолшодой III съездэ ерэhэн айлшадай зохёолнуудhаа

Ф. ТАУРИН

[Эр]күүгэй уранзохёолшо

Ангарые хаалга...

> **«Ангар» гэжэ романhаа абтаhан хэhэг иимэ удхатай: Ангарые хааха байна. Колхоздо туhалхаяа барилгаhаа ошоhон гушан самосвал Ангарые хаалгада ерэхэ ёhотой аад, хаарбаза эбдэрээд, ольторог дээрэ үлэнэ. Тэдээндэ Гусаров ошоно.**

[Гу]саровай өөрөө ерэhэндэ шо[фёрн]уд ехэ гайхаба.

— Хаалга хойшолуулагдаа гү?— [х]боригор нюуртай хара нюдэтэй нэгэ шофер hураба.

[Гу]саров шаасаа хараба.

— Хори минута болоод Ангарые [хаа]жа эхилхэбди.

— Эй гэжэ даа, hалаабди, нүхэд, [ерээ]бди,—гээд нэгэ хүгшөөргэ[й шофе]р хэлэжэ малгайгаа абаад, гаргажа шэдэжэрхибэ.

— Яажа хүрэхэбибди?—гэбэ Гу[саров]а.

— Тиигэбэл ошохо гүбди,—гээд [шофе]рнууд урдаhаань hуран хүхил[дэбэ].

— Заал hаа хүрэхэбди. Шамдаал — урдихэбди. Бидэндэ хэхэ [ю]ма үшөө олдохол байха.

— Евдокимыч!—гээд тугаарай шо[ферн]бэшэнhээ холо гансаараа hуу[гаа] шоферые ооголбо.—Ши эндэхи [газаар]ши: энээгүүрхи нүхэ hүбэ хуу [hэ]хэ ёhотойш.

[Ев]докимыч бошхоор бодожо, Гу[саро]вта дүтэлбэ.

— Гэдэргээ бусаад, хара голые [гат]ан хуушан трактда гараха [газар] бии. Зүгөөр холо, огторёо. [Ул]аата хүндыгөөр дүтэл даа, теэд [энэ]д нэгэ аюултайхан, шабардатай газар бии. Али бороо hаянай [уга]гүй —бараг ха гү. Гарахаар лэ [бол]аа гү.

[Ш]офернуудтаяа зүбшэhэнэйнгөө [hүүл]ээр, Гусаров захиралта үгэхэ-

— Нарhатаар ошоё. Машинануудтаа, нүхэд!—гэбэ.

***

Орой үдэшэлэн барилгаяа хүрэхэдэнь, шабжагархай бороо түлэг дундаа байба. Сэб сэхэ гараж ошобод. Урид эльгээгдэhэн Груздев даабаряа үнэнhөө дүүргэhэн байжа, заправочнынхид колонные хүлеэжэ hуубад. Тээ дүтэхэн Груздевайшье машина харагдана.

— Зай, мүрэн дээрэмнай юун боложо байнаб?— гэжэ Гусаров hураба.

— Түлэг дундаа,—гэжэ Груздев харюусаба,—ёhотойл фронтын байдал байна даа.

Тоhо, бензинээр машинануудаа хангаад, Гусаров түрүүшын машинын кабина соо hуугаад, понтонно хүүргэ руу сэхэ ябаха гээд захирба.

***

Харанхыда Рожковые олохо аргагүй. hураhаар яаhаар, Рожков бүүдхэ соо телефоноор хөөрэлдэжэ байна гэжэ нэгэнhээ арай гэжэ Гусаров мэдэбэ.

Бүүдхэ руу Гусаровай ороходо, Рожков hөөлдэнги hарьюур хоолойгоор трубка руу hүхирхэнь hөөл:

— Автотрестын начальнигай байра!.. Номерынь мэдэнэгүйлби даа... Мэдээд, холбоод орхиит даа, шамдуу!..

Тортогтошоhон фонариин hүлэмхи гэрэлдэ харагдан болин байhан Рожковой нюурые, ониигоод, уршалаануудта баригдашаhан, үндэр соходоо нялалдашаhан нойтон үhыень харахадаа, саг соонь лэ машинануудые асарбаб гэжэ Гусаров ойлгобо.

Тэрэ аалиханаар Рожковой гарhаа татаад абаба.

— Бү хонходогты, Корней Гаврилович. Гушан машина эндэ хүрэжэ ерэнхэй.

Рожков толгойгоо хойшонь хаяад шэртэбэ.

— Эртэнэй хэлэхэеэ яана гээшэбта!—гэжэ халуун дундаа hүхирэн шахуу хэлэбэ.

Гусаров арай гэжэ энеэдэhээ бариба.

— Бидэ мүнөө hая ерээбди. Машинанууд бэлдээтэй, ажалдаа ороходонь болохо.

***

Энэ түбэгтэ hүни үнгэрбэ даа. Мүрэнэй баруун эрье дээгүүр элитэ hаруул боложо үүр сайжа эхилбэ.

Штабай майхан соо совет сугларба.

Бобряков хэлэжэ үгэбэ: хэды шулуун Ангар руу хаягдааб, хааха газарта хэды шэнээн гүнзэгытэйб, урадхалынь хэр түргэн бэ гэхэ мэтээр.

— Дүрбэн метр?—гэжэ томо гэгшын ногоон кружкаhаа халуун сай шатажа байгаад hорон Рожков hураад, хажуушаа эрьелдэжэ, тэндэ байhан Округинда хэлэбэ: — Зай, эхилхээр болобо ха.

— Удаарха юун байгааб,—гэжэ Округин урдаhаань тонгогошон зүбшөөбэ.

— Шиидэгдээ!—гэжэ Рожков яб байса хэлэбэ.— Кубуудые хаяжа эхилхэмнай. Урид хөөрэлдэгшөөрөөл, Иван Семенович, дээрэ дээрэhээнь хаяха. Кравчук ашалгын газарта ударидаха. Эхилэгты!

Огурцов, Кравчук, Луговской гурбан ошобод.

Рожков яаралгүй сайгаа уугаад, Округинтай хамта майханhаа гараба.

Хүүргэ дээрэ самосвалнууд hүрэгөөрөө гарана. Тэдэнэй тээhэн тэбхэр боро бетонно кубууд hарайлдан харагдана.

Хүүргэ дээрэ машинанууд жэрышэбэ. Самосвалнуудынь эрьелдэжэ ерэhэн бэеэрээ, нэгэн доро, сигналаар хүндэ ашаагаа доошонь халтируулжа эхилбэ.

Эндэш тэндэш уhан сагаалхин, дээшээ салгидан сасарна. Самосвалнуудай кузовууд бороодо ороhон юумэдэл нойтон боложо, доогуур дэбдиhэн дэбисхэр дээгүүр уhан бурьялаад лэ ошожо ерэжэ байна.

— Ёhотол канонада байна даа!— гэжэ досоогоо хүхинги Рожков хэлэнэ. Үшөө зуун иимэ залпануудые үгэхэдэмнай, саашаашье...илалта... hайндэрлэхэдэ болохо!

Зүгөөр Ангар хүнэй гарта орохо үшөө дурагүй.

Прожекторнүүдэй гэрэлдэ ялайса харагдажа байгаа сиибэгэр уhан руу табиhан гурбан тоннын кубууд миил шэдэгдээд лэ ошожо байна хэбэртэй.

Зүгөөр залп бүхэнэйл hүүлдэ, бетонно дэбисхэр мүрэнэй оёорhоо улам дээшээ гаражал гаражал байгаа, тиигэжэ зэрлиг дошхон мүрэн гараха нүхөө оложо ядан хүсэтэ долгинуудаа хүршэгэнүүлэн хүндэржэ байба.

Уданшьегүй удын хойно кубуудай боро самсаал углуунууд бултайжа эхилбэ даа. Одоошье! Жэгдэ урдажа ерэhэн уhан хаалтада дүтэлхэдөө, үндэгэд гэhэндэл боложо, булгилхаяа hанаhандал hүрэн алдаад, хутагаар ерүүлhэндэл кубуудта хаха зүhүүлнэ.

— hам харагдаа! hам!

Энэ хүхюун абяан хүнhөө хүн бүхэндэ дамжуулагдажа, бүхы барилга дээгүүр сууряатаба.

Теэд нээрээшье. Харахада, аргагүй томо hамай шүдэнүүд Ангар дүүхэйн хүхэ ногоон гэзэгые hамнажа байна гэхээр лэ.

hам үшөө, үшөө шүдэнүүдээ харагдуулжа, зарим газараар кубууд үсөөдэжэ, сасарха юумэгүй, жэгдэ урдажа байхадань, самосвалнууд зорюута тэрээ руул кубуудые хаяна. Тиигэжэ, хоёр тээhээ Ангар хаагдажа, мүнөө хадаа гансал шулуун бетон хоёрой дундуур забhар, нүхэ hүбэ оложо урдан ошожо байгаа.

Мантан Мазууд добтолгодо оробо. Тэдэнэр хоёр эрьеhээ хашажа бетонно хаалта дээгүүр элhэ хайр забда зайгүй хаяжа шиихажа оробо. Бульдозернууд нюруунь жэгдэлжэ, хара хараhаар байтар, хаалта улам бүри хоёр тээhээ бэе бэедээ дүтэлжэ, мүрэнэй тэгэндэ уулзахаяа байба.

Ц. Бадмаев оршуулба.

[Ром]анhаа абтаhан хэhэг.

Д. Тарва

Монголой уранзохёолшо

Гурбахан үгөөр...

(Финляндида хараhан үзэhэнhөө)

Гурбахан үгөөр
хөөрэлдэн ябажа
болодог юм байна.
Гурбашье hаа балай
үлүү дутуугүй
хүрэдэг юм байна.
Дууража намаарhан
үдхэн шугытай
ольторог тойрожо,
Долгиёо хумиhан
гүнзэгы уhатай
нуураар тамаржа,
Энеэдэтэй хүхюу,
онгосодо hуугаад,
шуумайн ябахадаа,
Эндэхи нютагай
буурал үбгэнтэй
халта ярилдааб.
Хэдыхэн үгөөр
ярилдаа гэжэ
hананабта даа?
Хэлэхэ болобол,
оройдоол
гурбахан үгэл даа:
Үбгэн финн
бэеэ заагаа
«Суоми!» гээд.
Урдаhаань би
өөрыгөө тоншооб —
«Монгол!» гээд.
«Эб найрамдал!» гэжэ
гарнуудаа халуунаар
барилсаабди.
Эрмэлзэл, хүсэлнай
нэгэн байгаа—
баталаабди.

Ц. Бадмаев буряадшалба.

Финляндиинхин өөhэдыгөө «Суоми» гэжэ нэрлэдэг.

Элдэб һонин

Корейн артистнар Улан-Удэ ерэхэнь

Корейн Арадай-Демократическа Республикын артистнар хамта 40 гаран хүн сентябриин хориндо манай республикын ниислэл — Улан-Удэ хото ерэхэнь.

Артистнарай дунда Корейн искусствын мастер, КНДР-эй габьяата артист Ю Ын Ген, Пхеньянай консерваторидо хүмүүжүүлэгдэһэн Кан Си Цам, Москвада болоһон залуушуул болон студентнэрэй VI Бүхэдэлхэйн фестивалиин лауреат, балерина Сон Бон Ай, ансамблиин арадай инструментнүүдэй хүтэлбэрилэгшэ КНДР-эй арадай артист Ю Тэ Бок гэгшэд бии.

Артистнарые КНДР-эй уранзохёолшодой Союзай правлениин түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Пак Пхаль Ян гэгшэ толгойлно.

Корейн артистнар Польша, Германска Демократическа Республика хүрөөд, мүнөө манай ороной городуудаар ябажа байна. Корейн ханинарай ябаһан газартань тэдэнэрые халуунаар угтажа, КНДР-эй арадай искусствые ехээр һонирхон харана.

Манай эндэ ерэхээ ябаһан ахадүү Корейн артистнарые уланудынхид хүлеэжэ байна.

Б. Егоров, филармониин директор.

Далатай эхэнэр-ангуушан

Евдокия Макаровна Урпиуловае Баунтын аймагта танихашьегүй һаа, дуулаагүй хүн байхагүй. Энэ эвенк эхэнэр аяар 70 хүрэбэшье, хүнгэн солбон, хурса нюдэтэй зандаа, аймагайнгаа түрүү ангуушадтай ана маргай мүрысэһөөр юм. Евдокия Макаровна «үндэр наһатай болооб» гэжэ һуудаггүй, жэл бүхэндэ 5—6 мянган түхэригэй ангай арһа гүрэндөө тушаадаг байна.

Энэ эхэнэр бага наһанһаа хойшо агнажа, ехэхэн дүй дүршэлтэй болонхой. Тэрэнэй ябаа, агнаагүй ой тайга Баунтын аймагта үгы тооной. Үбэлэй янгинама хүйтэндэ, хагсуу һалхитайдашье энэ ангууша эхэнэр эсэхэ сусахые мэдэнгүй, ан гүрөөлөөр баян газар бэдэрэн ошодог...

«Путь к коммунизму» колхозой правлени нүхэр Урпиуловае хүндэлжэ, ажал хэрэгтэнь туһа хүргэдэг, оро унаа үгэдэг байна. Агнууриин үнгэрэгшэ сезондо Евдокия Макаровна 600 хэрмэ, хэдэн арбаад һолонго, үен, будүүн хүзүү барижа, хамта 7240 түхэригтэ ангай арһа тушаагаа. Российска Федерациин эд хэрэглэгшэдэй кооперациин правлени дала хүрэһэн эхэнэр ангуушанай оролдосотой ажалые үндэрөөр сэгнэжэ, нүхэр Урпиуловада «Эрхим ангуушан» гэһэн нэрэзэргэ олгоһон, хүндэлэлэй грамота мүнгэн шантайгаар барюулһан байна.

Д. Колмаков.

Эд бараа элбэгээр худалдана

Прибайкальска аймагай эд хэрэглэгшэдэй кооперациин хүдэлмэрилэгшэд Октябриин һайндэрэй хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсаһаар үнинэй. Тэдэнэр август һарада эд бараа наймаалха түсэбөө 120 шахуу процент дүүргэһэн байна. Тиигэжэ аймагай ажалшадта түсэбһөө гадуур 490 мянган түхэригтэ промышленна эд бараан, эдеэ хоолой зүйл, барилгын материал худалдагдаа.

Мүнөө хүдөө ажахын продукт бэлэдхэлэй үедэ эндэхи худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд эдэбхи ехэтэйгээр хүдэлмэрилжэ оронхой. Магазин бүхэнэй наймаалагшад хээрын жэмэс, һархяаг, һамар гэхэ мэтые ажалшадһаа элбэгээр худалдан абана. **К. Деминов.**

Залуушуул залиршагүйгөөр ажаллана

Петропавловкын дунда һургуулиин эдиршүүл «Эрдэм» колхоздоо ерээд, үнгэрэгшэ зундаа, мүн мүнөө намартаа колхозойнгоо үбһэ, таряа хуряалгын хүдэлмэридэ туһалалсаба.

Колхозой хоёрдохи комплексно бригадада хүдэлмэрилһэн Б. Будаев, В. Дамчиев гэгшэд үбһэ хажуураар сабшахадаа үдэр бүриингөө даабарие хододоо үлүүлэн дүүргэдэг байгаа. Мүнөө эдэ залуушуул тракторна косилкаар үдэр бүхэндэ 20 гектар хүрэтэр шара будаа хадана.

Дунда һургуули дүүргэгшэд колхозойнгоо үйлэдбэри дээрэ үнэн сэхээр, бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллажа, хүдэлмэриин дүршэл шадабари олоно.

Д. Цыремпилов.

Зэдэ.

Юрэ бусын тэмдэг

Москвагай «Петровско линидэ» хоёр сагаан гулабхаа зураатай автотранспортна тэмдэг үлгөөтэй байдаг. Эндэ хүрэһэн автомашина часай 5 километрһээ түргөөр ябаха эрхэгүй. Юуб гэхэдэ, үй түмэн гулабхаа энээгүүр һуужа байдаг...

Тэрэ тэмдэгэй түүхэнь иимэ юм: Москвагай 170-дахи һургуулиин һурагша Юра Вайнштейн нэгэтэ эндэ ябатараа нэгэ автомашинын гулабхаа даражархихые хараад, «Пионерская правда» газетэдэ бэшэг бэшээ һэн.

«...Би эб найрамдалай һүлдэ тэмдэг болоһон гулабхаада дуратай, эдеэлүүлдэг хүм. Теэд зарим шофёрнууд тэдэнние даражархина. Гулабхаануудай һуудаг газарта машинануудые ааляар ябуулдаг болгохые бидэ пионернүүд ехээр хүсэнэбди...» гэжэ Юра бэшэһэн байгаа.

«Пионерская правда» газетын редакци пионернүүдэй гуйлтые дүүргээ. Столицимнай зарим үйлсэнүүдтэ юрэ бусын тиимэ тэмдэгүүд үлгөөтэй байдаг. Дэлхэйн ондоо нэгэшье гүрэндэ иимэ тэмдэг үгы.

(1958 оной календарьһаа).

Аллын оройдо туг хадхаба

Алла нютагай уула хадануудгайтай үндэр юм. Зүгөөр, урдань эндэхи мухар һүзэгтэн «Аллын хада тахилгатай, тэндэ гаража болохогүй, гарагдахашьегүй юм» гэжэ сээрлэдэг байгаа. Тиихэ сагта тэрэ уулын оройдо гараһаншье хүн үгы байгаа.

Байгаалиин иимэ үзэсхэлэн һайхан, аглаг үндэр уула мүнөө аянша туристнарай ябаха аятай зохид замынь болонхой. Аллын долоон жэлэй һургуулиин һурагшад тэрэ уулын эрид эгсэ шулуун хабсагайнуудые гаталан, оройдонь гаража, Улаан туг хадхаба.

С. Ангабаев.

Курумкан.

Хилын саанаһаа

Советскэ морягууд Швецидэ хани ёһоор айлшалаад бусаба

СТОКГОЛЬМ, сентябриин 12. **(ТАСС-эй корр. Д. Ершов).** Советскэ корабльнуудай отряд Швецидэ дүрбэн үдэр соо хани ёһоор айлшалаад, түрэл ороноо бусахаяа мүнөөдэр гараба.

Нютагай сагаар гэбхэр 9 часта «Октябрьская революция» гэжэ крейсер, «Отчаянный» гэжэ эсминец тэдэниие хүндэтэйгөөр угтаһан Швециин ниислэл хотоһоо гараба. Стокгольмын хүн зон тэдэниие халуунаар мордохуулаа.

Советскэ морягуудай Стокгольмдо айлшалха үедэнь, городой олониитэ тэдэндэ ехэ анхаралтайгаар хандаһан байна. Стокгольмын зургаа мянга гаран хүн зон советскэ корабльнууд дээрэ гаража хараһан байна. Хойто флодой дуу, хатарай ансамбль городой паркнуудта гурба дахин концерт харуулжа, хододоол һонирхогдодог байгаа. «Швеция—СССР» гэжэ обществонуудай союз Стокгольмын хүн зонтой советскэ корабльнуудай морягуудай уулзалга эмхидхээ. Советскэ морягууд журам һайнтай, тон ехэ болбосоронги хүнүүд байна гэжэ «Швеция—СССР» гэжэ Стокгольмско обществын түрүүлэгшэ д-р Гуннар Инге энэ уулзалга дээрэ мэдүүлээ.

Советскэ корабльнуудай хани ёһоор айлшалһан ушар Швеци СССР-эй хоёрой арадуудай хоорондохи хүршэ ёһоной харилсаа һайжаруулха хэрэгтэ туһалалсаһан байна.

КНДР-эй правительствын мэдүүлгэ

ПХЕНЬЯН, сентябриин 12. (ТАСС). КНДР-эй правительствын мэдүүлгэ мүнөөдэр эндэ толилогдоо. Тайваниин хоолой шадархи байдал тухай КНР-эй Гүрэнэй совдэй премьер Чжоу Энь-лайн мэдүүлгые хүсэд дэмжэжэ байһанаа энэ мэдүүлгэ соогоо КНДР-эй правительство элишэлһэн байна.

Америкын империалистнууд Корейдэ эсэргүү эзэрхэг дай һүжэрөөгөө, нэгэн доро Хитадай газар бологшо Тайваниие, Пэнхуледао аралые эзэмдээ. Тэдэнэр Хитадта эсэргүү хорото аашануудые үргэлжэлүүлжэ байхадаа, хитад арадаар намнагдаһан чанкайшистска дээрмэшэдые хэрэглэдэг байгаа гэжэ КНДР-эй правительствын мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ.

Америкын империалистнууд һүүлэй үедэ Тайваниин хоолой шадар сэрэгэй хүсэ олоор суглуулжа, Хитадай харьяата уһан соогуур орожо, газар нютаг дээгүүрнь ниидэжэ Чан Кай-шиин дээрмэшэдые дэмжэхэһээ гадна, Хитадта эсэргүү эзэрхэг түримхэй ябуулгаяа үргэдхэхэ гэжэ һанаашалжа байна.

Тайвань, Пэнхуледао арал, эрье шадарай бусад аралнууд анханһаа хойшо Хитадай газар байһан юм. Тайваниие, эрье шадарайнгаа аралнуудые сүлөөлхэ гээшэ имагтал Хитадай дотоодын хэрэг болоно гэжэ мэдүүлгэ соо онсолон тэмдэглэгдэнэ.

Америкын империалистнуудай хорото ааша Хитадай доотодын хэрэгүүдтэ будүүлигээр хамааралсалга, Хитадта эсэргүү хорото хэрэг, мүн уласхоорондын эрхэ болон Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин Уставые будүүлигээр эбдэһэн ябадал болоно. Эдэ ябуулганууд Алас Дурна зүгэй амгалан байдалда, уласхоорондын эб найрамдалда аюул тохёолдуулхаһаа гадна, Азиин, бүхы дэлхэйн эб найрамдалда дуратай арадуудта сэхэ хэгдэһэн заналта болоно гээшэ гэжэ мэдүүлгэ соо заагдана.

Америкын эзэмдэлгэдэ эсэргүүсэн тэмсэхэдээ хамтадаа шуһаяа адхаруулжа, хитад арадтай нягта холбоогоо саашадань бэхижүүлһэн Корейн арад Америкын эзэрхэг түримхэйшүүлэй хорото аашые хэрэгсээнгүй гаража шадахагүй. Америкын империалистнуудай сэрэгэй хорото аашануудта эсэргүү тэмсэлдэ, Азидахи амгалан тайбан байдал хамгаалхадаа Корейн арад хододоо хитад арадтай хамта ябаха гэжэ мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ.

Хитад арадта эсэргүүгээр хэгдэһэн ямаршье хорото ааша Корейн арадта аюултай хэрэг болоно гэжэ мэдүүлгэ соо онсолон тэмдэглэгдэһэн байна.

Тайваниин хоолой шадар Америкын эзэрхэг түримхэйшүүлэй хэжэ байһан хорото ябуулганууд дары болюулагдаха, Америкын империалистнууд Тайваньһаа түргэнөөр гаража ошохо ёһотой гэжэ КНДР-эй правительство мэдүүлнэ.

США Хитадай эрье шадар сэрэгэй бэлэдхэл хэнэ

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин 12. (ТАСС). Сэрэгэй министерствын түлөөлэгшын хэлэһые баримта болгон «Нью-Йорк таймс» газетын корреспондент Рэймонд Вашингтонһоо иигэжэ мэдээсэнэ. «Америкэһээ Номгон далай дээрэ байдаг зэбсэгтэ хүсэнүүдые командалагша адмирал Фелт гэгшын гуйлтаар энэ райондо байһан Америкын зэбсэгтэ хүсэнүүдтэ һомо хэрэгсэл, тэрэ тоодо бомбонуудые нэмэжэ эльгээхэ гэһэн захиралта үгтөө». Ехэ хэмжээнэй һомо хэрэгсэл, «иланга шэнэ түхэлэй буу зэбсэгэй һомо хэрэгсэл» нэмэжэ эльгээхэ шухала болоод байна гэжэ Фелт Вишингтон мэдээсээ гээд корреспондент бэшэнэ.

Һомо хэрэгсэл нэмэжэ эльгээхэ тухай мэдээсэлэй гаран сасуу, «Куэмой тээшэ юумэ зөөжэ байһан хитадай националистнуудай суднануудые Холбоото Штадууд саашадаа халхалан хамгаалалсажа байха юм гэжэ оборонын министр Макэлрой мэдүүлээ» гээд Рэймонд бэшэнэ.

Хитад арадай е[...] зэбүүрхэл

ПЕКИН, сентябриин 12. (Т[...] Тайваниин хоолой шадар СШ[...] хэжэ байһан сэрэгэй хорото а[...] буруушааһан митинг, демонс[...]нууд Хитадта бүгэдэарадай [...] хүдэлөөн боложо ургаба. Се[...]риин 7-һоо 11 хүрэтэр болоһон [...]тинг, демонстрацинуудта 212 [...]лион хүн хабаадаа.

Америкын дай һүжэрөөгшэдэ[...]тад арад ехээр шоо шобто ха[...] Бидэнэр өөрынгөө эхэ [...]до ехэ дуратайбди, эб най[...]далда ехэ дуратайбди, зүгөөр [...]най амгалан тайбан байгуула[...] Америкын империалистну[...] һаад ушаруулгахагүйбди гэжэ [...]тингнүүдтэ хабаадагшад мэдү[...]

Тайваниин хоолой шадарай [...]дал тухай Д. Эйзенхауэртэ [...] Хрущевой эльгээһэн бэшэгые [...]тинг, суглаанууд дээрээ [...] ажалшад халуунаар дэмжэнэ[...]тадта добтолон оролго СС[...] добтолһонтой адли гэжэ Н. С. [...]щевой урид һануулһаниинь [...] арадта угаа ехэ дэмжэлгэ бо[...] Хани ёһоной, пролетарска ин[...] национализмын мэдэрэл гар[...]найнь түлөө Советскэ Союзда [...]нэр бүхы сээжэ зүрхэнһөө ба[...]лан хүргэнэбди гэжэ хүдэлмэр[...] Ма Цун-гун хэлээ.

Н. С. Хрущевой бэшэг Ц[...]мыньдао, Мацзудао болон Тай[...] аралнуудые сүлөөлхэ хэрэгтэ [...]ниие улам зоригжуулна. Аг[...] арадуудай ахадүүгэй хани [...]саан энэ бэшэг соо элеэр хар[...]на. Энэ хани барисаан хадаа [...] Дурна зүгтэ, бүхы дэлхэй дээ[...] найрамдал хангаха бата найда[...] мүн гэжэ Шанхайн морягуу[...]дүүлээ.

СССР-эй Министрнүүдэй Со[...] Түрүүлэгшын бэшэгые би угаа [...] баяртайгаар уншааб. Манай [...]дуудай хани барисаан булад [...] бата бэхил. Америкын дай [...]рөөгшэд бидэндэ атомна бо[...] заналта хэхэдээ, бидэнэй [...] арадтай хани барисаатай, тэ[...] дэмжэлгэ хүлеэдэг байһые ма[...] гэжэ Сианиин Ажалай Геро[...] Юй-нянь үгэ хэлэхэдээ мэдүү[...]

Н. С. Хрущевой бэшэг хитад[...]дай үнэн зүб тэмсэлдээ гансаа[...]ги бэшэ байһанай эли тодо [...] болоно. Совет арад манай [...] үнэн сэхэ, найдамтай хани, а[...] мүн гэжэ энэ бэшэг харуулна [...] Харбинай металлургнууд, Ц[...]сын станок бүтээгшэд мэдүүл[...]

Завод, фабрикануудта, [...] ажахын кооперативуудта эдэ [...]нүүдтэ ажалай угаа ехэ дэби[...] боложо байна. Нанкинай хүнд[...]шина бүтээлгын заводой колле[...] заводоо шэнэдхэн байгуулха бо[...]рые хороохо гэһэн уялга [...] Шанхайн булад хайлуулдаг [...]дэхи заводой хүдэлмэришэд с[...] бүридэ улам ехэ булад хайлу[...] гаргана. Тайваниин мета[...]нууд түсэбһөө гадуур хэдэн [...] тонно булад хайлуулжа гарга[...]

ЖЕНЕВЭДЭХИ АТОМНА ВЫСТАВКЫН СОВЕТСКЭ ПАВИЛЬОН

Атомай хүсые амгалан ажалда хэрэглэхэ тухай асуудалаар хоёрдохи уласхоорондын конференци Женевэдэ боложо байна. Конференцидэ хабаадаһан хэдэ хэдэн ороной атомай хүсэ хэрэглэхэ талаар туйлаһан амжалтануудые харуулһан научно-техническэ выставкэ конференциин шухала хубинь болоно.

Ужам һаруул зал соо эмхидхэгдэһэн, советскэ павильон энэ выставкэ дээрэ угаа ехээр һонирхогдодог.

США, Англи, Франци, Япон, Инди болон бусад олон оронуудай эрдэмтэдые эндэ хододоо хаража болохо юм. Юрын зондо зорюулагдан, выставкын нээгдээд байхада, Женевын, Швейцариин бусад городуудай хүн зон, тэрэшэлэн дэлхэйн элдэб оронуудһаа ерэһэн олон түмэн туристнууд павильон соо олоороо орододог.

Женевэдэ эмхидхэгдэһэн советскэ атомна выставкэ «Атомай хүсэн имагтал эб найрамдалай аша туһада зорюулагдаха ёһотой!» гэһэн һайн һайхан уряатайгаар үнгэргэгдэнэ. Атомай хүсые амгалан ажалда хэрэглэхэ зорилгоор уласхоорондын үргэн харилсаа холбоо хүгжөөхын тулада Советскэ Союзай угаа ехэ оролдолго гаргадагые выставкэ дээрэ али тодоор харуулагдана.

Харилсаа холбоо, харилсан туһалалсалга тухай договорые дүүргэлтэ болгон Советскэ Союз олон гүрэндэ реакторнуудые, циклотронуудые, «халуун лабораторинуудые» түхэрэлгэнүүдые бүтээгээд, Хитадай Арадай Республикада, Румынида, Польшодо, Германиин Демократическа Республикада, Венгридэ, Арабуудай Нэгэдэмэл Республикада, Югославида үгэжэ, өөһэдын научно-шэнжэлэлгын центрнүүдтэй болохо хэрэгтэнь тэдэндэ туһалдаг байһыень выставкын стенднүүд элеэр харуулна.

Москва шадарай Дубна городтохи ядерна шэнжэлэлгын нэгэдэмэл институдай ажал-ябуулга атомай хүсые амгалан ажалда хэрэглэхэ талаар СССР-эй уласхоорондын харилсаанай эгээн эли тодо жэшээ боложо үгэнэ.

Советскэ правительство ядерна шэнжэлэлгын нэгэдэмэл институдта хоёр хүсэтэ машина—680 миллион электроновольтын синхроциклотрон, 10 миллиард электроновольтын синхрофазотрон дамжуулан үгэһэн байна. Нэгэдэмэл институдай гуйлтаар эдэ машинануудай македүүд советскэ павильон соо табигданхай.

Тон ехэ хүсэтэй бодосуудай задаралые түргэдхэхэ хүсэтэ машинануудые (ускоритель) СССР-тэ байгуулһан ушар ядерна бодосуудые нилээд үргэнөөр шэнжэлхэ арга советскэ эрдэмтэдтэ олгоһон байна. Бүмбэрсэг дэлхэйе тойрон дабшадаг хэмэл одонуудай СССР-тэ табигдажа байһан ашаар иимэ шэнжэлэлгэнүүд үрги ехэ далайсатай болоо. Эдэ хэмэл одонуудай нэгэнэй макет выставкэдэ табигданхай. Энэ хадаа бүмбэрсэг дэлхэйе тойрон дабшадаг советскэ гурбадахи хэмэл одон болоно. Энээнние выставкэдэ орогшо бүхэн һайн мэдэдэг гэбэшье, бүгэдые гайхуулан һонирхуулдаг байна. Энэ одон «замбуулиин огторгойдо ниидэжэ ябадаг лаборатори» гэжэ эндэ тон зүб зүйтэйгөөр нэрлэгдэдэг болоһон байна.

Советскэ Союз дотор угаа ехэ далайсатайгаар хэгдэжэ байһан термоядерна шэнжэлэлгые харуулһан бүлэг советскэ выставкэ дээрэ горьтой һуури эзэлнэ. Иимэ шэнжэлэлгын яажа хэгдэдэгынь гол түлэб македүүд болон модельнүүд табигдажа харуулагдаһан байна. Шэнжэлэлгэ хэдэг установконуудые бодото хэмжээгээрнь табиха болоо һаа, павильоной хэм хэмжээн багадашаха байна бшуу. Гансахан лэ термоядерна шэнжэлэлгын хэдэг установкэ байһан түхэл соогоо табигдаһан байна юм. Советскэ эрдэмтэд энэ установкэ хэрэглэжэ, 1952 ондо газ задаргаан, нейтрон абажа шадаһан байгаа. 1956 ондо советскэ академик И. В. Курчатов Харуэллдэ Англиин эрдэмтэдэй уумэ үгэ хэлэхэдээ, энэ установкэ тухай мэдээсэһэн юм. Тиигэжэ бүхы дэлхэй дээрэ термоядерна шэнжэлэлгэ хэхэ эрдэмтэдэй эрмэлзэлгэ эхи табигдаһан байна. «Огра» гэжэ термоядерна установкодо илангаяа ехэ анхарал хандуулагдана. Выставкын нээгдэһэн үдэр Американ олон тоото эрдэмтэд установкын хажууда бүлэг бүлэгөөрөө сугларан ерэжэ, тэрэнэй хуби детальнуудые, узелнуудайнь бодото хэмжүүрые, тэрэниие яажа ашагладаг байһые, мүн хүдэлмэриинь үрэ дүнгые ехээр һонирхоһон байгаа.

СССР-тэ термоядерна шэнжэлэлгэ хэхэдэ хэрэглэгдэдэг «Альфа» гэжэ баһа нэгэ хүсэтэ машинын фотозураг выставкын стенддэ хаража болохо байна.

Советскэ эрдэмтэдэй термоядерна шэнжэлэлгэ хэхэ талаар туйлаһан теоретическэ хүдэлмэриин үрэ дүнгүүд олон тоото стенднүүд дээрэ харуулагдаһан, термоядерна шэнжэлэлгээр советскэ эрдэмтэдэй бэшэһэн дүрбэн ботитой зохёол соо найруулагдан бэшэгдэһэн байха юм. Энэ ном Советскэ Союз дотор һаяхан хэблэн гаргагдаа. Атомай хүсые амгалан ажалда хэрэглэхэ асуудалаар боложо байһан уласхоорондын хоёрдохи конференцидэ советскэ эрдэмтэд энэ зохёолоо бэлэг болгон бариһан байна.

Промышленностын атомай хүсэ хэрэглэхэ талаар Советскэ Союз ехэ амжалта туйлаа. Атомай хүсөөр хүдэлдэг түрүүшын атомна станци 1954 ондо СССР-тэ ашаглалгада үгтэһэн атомай хүсэ промышленностьдо ашаглаха хэрэгтэ эхи табигдаһан байха юм. Атомай хүсые промышленностьдо ашаглаха хэрэгтэ СССР дотор шэнэ үеын эхилжэ байһые советскэ павильоной экспонадууд эли тодоор харуулна. Энэ шэнэ шатада ямар юумэн хэгдэхэб гэхэдэ, атомай хүсөөр хүдэлдэг таатай һайн электростанцинуудые байгуулха талаар угаа ехэ хүдэлмэри хэгдэжэ байнхай. Атомай хүсөөр хүдэлхэ электростанцинуудта зориулагдаһан бүлэгтэнь СССР-тэ баригдажа байһан атомна томо электростанцинуудай —македүүд— 420 мянган киловатт хүсэтэй, уһанай даралтаар һэрюусүүлэн хүргэдэг реактортай станциин макет; иимэ түхэлэй станцинууд Ленинград, Воронеж шадар баригдажа байнхай. Тус бүридөө 50 мянган киловатт хүсэтэй, бусалһан уһаар һэрюусүүлэн хүргэгдэдэг реактортай, натряар һэрюусүүлэн хүргэгдэдэг реактортай туршалгын станцинуудай македүүдые выставкэдэ орогшод мүн лэ харана.

Выставкын энэ бүлэгтэ табигдаһан 150 мянган киловатт хүсэтэй атомна станциин моделиие харагшад ехээр һонирхоно. Тэрэнэй проектые Чехословакиин болон советскэ мэргэжэлтэд хамтаараа ухаалан зохёоһон байха юм. Энэ электростанци Чехословакида баригдаха байна.

Проектынгээ ёһоор 600 мянган киловатт хүсэтэй шэнэ электростанциин 100 мянган киловатт хүсэтэй түрүүшын ээлжээнэй СССР-тэ ашаглалгада үгтэһэн тухай мэдээжэ болоһонһоо хойшо, советскэ павильоной энэ бүлэгые хүн зонуудай ехэ һонирхол татана. Физическэ шэнжэлэлгын бүлэгтэ табигдаһан экспонадууд мүн ехэ һонирхогдоно. США-гай, Англиин, Францийн приборнууд бүтээдэг фирмэнүүдэй түлөөлэгшэд, хэдэ хэдэн ороной лабораторинуудые даажа байдаг эрдэмтэд выставкын энэ бүлэгтэ табигдаһан нейтронно спектроскопиин приборнуудые ехээр һайшаан һонирхожо байна.

Дэлхэй дээрэ анха түрүүн, СССР-тэ бүтээгдэһэн атомай хүсөөр ябадаг ледоколой макет Женев[...] атомна выставкэ дээрэхи сов[...] павильоной омогорхолынь бо[...] Агууехэ Ленинэй нэрэ зүүдэг [...] ледокол 1957 оной декабрьда [...]да табигдаһан юм. Тэрэнэй гол[...]гательнүүдынь 44 мянган мо[...] хүсэтэй. Ледоколой шэгнүүр[...] мянган тонно болодог юм.

СССР-тэ изотопуудые үйл[...]рилгые, тэдэниие научно-шэнж[...]гэдэ, хүдөө ажахыда, меди[...] болон промышленностьда [...]лэлгые харуулһан македүүд, с[...]нүүд, тэрэшэлэн атомна про[...]ленностьда хүдэлжэ байдаг х[...]дэй, мүн дүтэ шадарай хүн[...] бэеын элүүрые болон аюулгүй[...]гые хамгаалхын тулада СССР-[...]рэглэгдэдэг техникэ советскэ [...]тавкэ дээрэ үргэнөөр харуула[...]хай.

Атомай хүсые амгалан а[...] хэрэглэхэ талаар советскэ э[...]дэй туйлаһан амжалтануудай [...] павильон соо тодоор нэги[...]руулагдаһан байна. «Атом, эб [...]рамдал болон харилсаа», «Советскэ атомна станци», «Ленинэй [...]тэ атомна ледокол», «Ядерна [...]жэлэлгын нэгэдэмэл институт[...]һэн научна фильмэнүүд выст[...] дээрэ харуулагдажа, советскэ[...]дэмтэдэй туйлаануудые [...]тодо болгоолсно. «СССР-тэ [...] ядерна шэнжэлэлгэ яажа хэг[...]гэһэн шэнэ фильм һаяхана [...] дажа эхилээ.

(ТАС[...]

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕ[...]

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26 Телефоны редакции: редактора 46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, отделов: партийной жизни и экономики—47-59, пропаганды и местной информации—35-1[...] культуры и быта — 34-05, писем трудящихся и переводов—24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия—37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н00838. Типография Министерства культуры Бурятской АССР. Зак. № 465[...]